

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

Кафедра графічного дизайну

На правах рукопису

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

на тему :

**УКРАЇНСЬКІ ЕТНОГРАФІЧНІ МОТИВИ У ВИРІШЕННІ
ІНТЕР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО РЕСТОРАНУ**

Виконав студент II курсу

Групи МДЗ-022-22

Спеціальності:

022 «Дизайн»

Мазуркевич Назар Анатолійович

(ПІБ студента)

Керівник:

кандидат архітектури

(науковий ступінь керівника)

Царенко Сергій Олександрович

(ПІБ керівника)

Рецензент:

доктор мистецтвознавства, професор

(науковий ступінь рецензента)

Пучков Андрій Олександрович

(ПІБ рецензента)

Допустити до захисту

Протокол засідання кафедри

від «16» листопада 2023 р. № 4

Завідувач кафедри А. Л. Сліпич

(_____)

(підпис) (ініціали, прізвище)

Київ-2023

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Інститут дизайну та реклами
Кафедра графічного дизайну
Освітній рівень «магістр»
Спеціальність 022 «Дизайн»
Освітня програма дизайн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
доц. Сліпич А. Л.
«05» вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Мазуркевич Назар Анатолійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи — Українські етнографічні мотиви у вирішенні інтер'єрного простору сучасного ресторану

Керівник роботи — Царенко Сергій Олександрович кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну середовища

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи — 24 листопада 2023 р.

3. Мета та завдання кваліфікаційної роботи

Мета проєкту — показати застосування українських етнографічних мотивів у вирішенні інтер'єрного простору сучасного ресторану.

Завдання проєкту — проаналізувати вітчизняні та зарубіжні інтер'єрні простори ресторанів з використанням етнографічних мотивів; дослідити різноманітність українських етномотивів, які використовуються в оздобленні інтер'єрів; визначити нормативні вимоги щодо створення інтер'єрного простору ресторану з використанням українських етнографічних мотивів; визначити роль оздоблювальних матеріалів, меблів, світла та кольору в інтер'єрі ресторану в етностилі.

4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) :

Ситуаційний план, обмірні креслення, план демонтажу, план монтажу, обмірний план після монтажу, план з розміщенням меблів та обладнання, план з функціональним зонуванням, план підлоги, план стелі, план освітлення, розгортки приміщень, візуалізації приміщень.

5. Консультанти розділів роботи (проєкту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
I	Мазніченко О. В.		
II	Мазніченко О. В.		
III	Мазніченко О. В.		

6. Дата видачі завдання — 05 вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка
1	Складання програми кваліфікаційної роботи	15 вересня 2023	
2	Вибір об'єкту проєктування	18 вересня 2023	
3	Аналіз аналогів	22 вересня 2023	
4	Формулювання мети та завдання кваліфікаційної роботи	25 вересня 2023	
5	Написання першої глави кваліфікаційної роботи	29 вересня 2023	
6	Розроблення об'ємнопросторового рішення	2 жовтня 2023	
7	Розроблення технологічних креслень	6 жовтня 2023	
8	Написання другої глави кваліфікаційної роботи	9 жовтня 2023	

9	Написання третьої глави кваліфікаційної роботи	16 жовтня 2023	
10	Складання опису кваліфікаційної роботи	23 жовтня 2023	
11	Формулювання висновків кваліфікаційної роботи	27 жовтня 2023	
12	Виконання розгорток	3 листопада 2023	
13	Візуалізація інтер'єру	6 листопада 2023	
14	Оформлення дипломної роботи згідно до вимог	15 листопада 2023	

Студент

_____

(підпис)

Мазуркевич Н. А.

_____

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту

_____

(підпис)

Царенко С. О.

_____

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Магістерська робота присвячена дослідженню питання про застосування українських етнографічних мотивів у вирішенні інтер'єрного простору сучасного ресторану. В проєкті висвітленні прийоми поєднання традиційних етнографічних мотивів з сучасними рішеннями в інтер'єрах. Для досягнення поставленої мети в першому розділі були проаналізовані аналоги інтер'єрів зарубіжних та вітчизняних ресторанів в етностилах. Також були дослідженні різноманітні елементи українських етномотивів, що використовуються в оздобленні інтер'єрів. В другому розділі визначені нормативні вимоги, досліджені оздоблювальні матеріали та меблі завдяки яким формується інтер'єр сучасного ресторану в етностилі. Також досліджено значення світла та кольору для інтер'єру ресторану.

В третьому розділі описані рекомендації для створення інтер'єру сучасного ресторану в етностилі, в яких визначено концептуальне рішення закладу, найбільш функціональне планування з описом застосованих практичних рішень та елементів. Описані оздоблювальні матеріали, покриття, засоби освітлення, кольори та декоративні елементи, які використовувались при створенні дизайну та образу української етніки. Також висвітлено сучасні меблі, світильники та торшери, виробництвом та ескізуванням яких є українські дизайнери. Ці предмети мають свої міфологічні значення та символи в українській культурі та історії. Так як проєкт розроблявся саме у сучасному стилі, було зазначено, які інноваційні технології було запроваджено у створення цього простору, а саме використання 3D друку для оздоблення інтер'єру. Сформовано таблицю, в якій зазначено економічну складову проєкту, яка стосується переважно елементів меблювання, освітлення та сантехнічного обладнання.

Ключові слова: *інтер'єр ресторану, етностиль, українські етнічні елементи, концептуальне рішення, матеріали, сучасні меблі, інноваційні технології.*

ABSTRACT

The master's thesis is devoted to the study of the question of the application of Ukrainian ethnographic motifs in the solution of the interior space of a modern restaurant. The project highlights the combination of traditional ethnographic motifs with modern interior solutions. To achieve the goal, the first chapter analyzed analogs of the interiors of foreign and domestic restaurants in ethnic groups. Various elements of Ukrainian ethnic motifs used in interior decoration were also investigated. In the second chapter, regulatory requirements are defined, finishing materials and furniture are studied, thanks to which the interior of a modern restaurant in ethnic style is formed. The significance of light and color for the interior of the restaurant was also investigated.

The third chapter describes the recommendations for creating the interior of a modern restaurant in ethnic style, which define the conceptual solution of the establishment, the most functional planning with a description of the applied practical solutions and elements. Finishing materials, coverings, lighting, colors and decorative elements used in creating the design and image of Ukrainian ethnicity are described. Modern furniture, lamps and floor lamps, produced and sketched by Ukrainian designers, are also highlighted. These objects have their own mythological meanings and symbols in Ukrainian culture and history. Since the project was developed in a modern style, it was noted what innovative technologies were introduced in the creation of this space, namely the use of 3D printing for interior decoration. A table has been created, which indicates the economic component of the project, which mainly concerns elements of furniture, lighting and sanitary equipment.

Keywords: *restaurant interior, ethnic style, Ukrainian ethnic elements, conceptual solution, materials, modern furniture, innovative technologies.*

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	5
ВСТУП	9
РОЗДІЛ I. ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ В ІНТЕР'ЄРІ РЕСТОРАНІВ В УКРАЇНІ ТА ЗА РУБЕЖЕМ	11
1.1. Аналіз інтер'єрів зарубіжних ресторанів з використанням етномотивів.....	11
1.2. Аналіз дизайну інтер'єрів українських ресторанів в етностилі	14
1.3. Різноманітність українських етномотивів, які використовуються в оздобленні інтер'єрів	17
Висновки до першого розділу.....	23
РОЗДІЛ II. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІНТЕР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ РЕСТОРАНУ З ВИКОРИСТАННЯМ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ МОТИВІВ	25
2.1. Нормативні вимоги щодо створення інтер'єрного простору ресторану з використанням українських етнографічних мотивів.....	25
2.2. Оздоблювальні матеріали, меблі та декор в інтер'єрі ресторану в етностилі.....	31
2.3. Значення світла та кольору в інтер'єрі ресторану в етностилі	38
Висновки до другого розділу.....	43
РОЗДІЛ III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО РЕСТОРАНУ З ВИКОРИСТАННЯМ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОМОТИВІВ.....	45
3.1. Розробка концепції та дизайну інтер'єру ресторану в етностилі	45
3.2. Об'ємно-планувальне рішення ресторану в етностилі	47
3.3. Оздоблювальні матеріали та декоративні елементи в інтер'єрі ресторану.....	57

3.4. Використання 3D друку для оздоблення інтер'єру сучасного ресторану.....	63
3.5. Економічне обґрунтування інтер'єрних рішень.....	65
Висновки до третього розділу	66
ВИСНОВКИ	688
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	7070
ДОДАТКИ	766

ВСТУП

Актуальність даної теми дослідження. Сьогодні світ все більше цікавиться Україною, збільшється туристичний потік у нашу державу після закінчення війни, люди цікавляться українською культурою та традиціями. Постійне відвідування громадських закладів, а особливо закладів харчування, як для туристів, так і жителів країни, сприяє популяризації етномотивів в архітектурних середовищах.

Тому, будучи громадським закладом харчування, у якому щодня перебуває велика кількість людей, ресторан – є тим місцем, яке може передати дух українського етносу. Традиційні матеріали, вироби декоративно-прикладного мистецтва, формотворення предметів, декорування, орнамент, колористика визначають специфіку етнічного інтер'єру.

Український етностиль відображає самотність та художньо-образні уявлення нашого народу. Він виступає у ролі просвітника, який допомагає розвивати духовність, естетику, здатність до самовираження нашої нації [1, ст. 312].

Поєднуючи різні фольклорні мотиви в інтер'єрі ресторану можна зануритись в атмосферу культури та традицій українського народу, використовуючи оригінальні образні рішення. До елементів, які визначають специфіку етнічного інтер'єру належать дерев'яні, керамічні та текстильні вироби, меблі, народний живопис. Природні матеріали надають етнонаціонального колориту [2, ст. 61 – 62].

Незважаючи на важливість використання етномотивів в створенні інтер'єрів ресторанів, досі не надано достатньої уваги визначенню архітектурно-художніх рис для реалізації даного простору. Саме тому питання про використання етномотивів у вирішенні інтер'єрного простору сучасного ресторану є актуальним та потребує вирішення.

Мета дослідження — проаналізувати застосування українських етнографічних мотивів у вирішенні інтер'єрного простору сучасного ресторану.

Для досягнення мети були вирішені такі **завдання**:

- проаналізувати вітчизняні та зарубіжні інтер'єрні простори ресторанів з використанням етнографічних мотивів;
- дослідити різноманітність українських етномотивів, які використовуються в оздобленні інтер'єрів;
- визначити нормативні вимоги щодо створення інтер'єрного простору ресторану з використанням українських етнографічних мотивів;
- визначити роль меблів, текстилю, світла та кольору в інтер'єрі ресторану в етностилі.

Об'єктом дослідження є аналіз застосування українських етнографічних мотивів у вирішенні інтер'єрного простору сучасного ресторану.

Предметом дослідження є інтер'єрний простір сучасного ресторану.

Методи дослідження. Використано метод аналізу і синтезу, спостереження і порівняння на емпіричному рівні.

Наукова новизна полягає в висвітленні прийомів поєднання традиційних етнографічних мотивів з сучасними рішеннями інтер'єрних просторів ресторанів.

Практичне значення одержаних результатів даної кваліфікаційної роботи полягає у тому, що результати дослідження можуть бути використані як джерело інформації для дизайнерських проєктів та ефективності в організації ресторанного інтер'єру.

Апробація результатів та публікації: Мазуркевич Н. А. Напрями розвитку дизайну середовища освітлення у дизайні стоматологічного кабінету. *Дизайн – синергія мистецтва та науки*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 10-11 листопада 2021 р. Київ : НАКККиМ, 2021. С. 146 – 147 [3].

РОЗДІЛ I. ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ В ІНТЕР'ЄРІ РЕСТОРАНІВ В УКРАЇНІ ТА ЗА РУБЕЖЕМ

1.1. Аналіз інтер'єрів зарубіжних ресторанів з використанням етномотивів

Запровадження етно мотивів у дизайні інтер'єру стає все більш популярним. Фактично у кожній країні є заклади харчування, які використовують у оздобленні інтер'єру нотки етнічної культури своєї країни. Таким чином передаючи дух, історію, особливість та неповторність своєї держави.

Характерною рисою інтер'єру в Японії є мінімалізм. Простір повинен мати максимум вільного місця та менше речей. Меблі мають бути простими за формою та зроблені з натурального матеріалу. У колірній гамі використовується 2-3 відтінки теплих кольорів (пісочний, білий, бежевий). Декору має бути по мінімуму. Можливе використання традиційних орнаментів. В разі необхідності розділити кімнату використовуються перегородки – ширми [4].

Ресторан «Atelier Morimoto XEX» (рис. 1.1) один із дорогих ресторанів в Токіо. Поєднання в інтер'єрі чорного кольору з теплим жовтим передає відчуття вишуканості ресторану. Штучне освітлення, що потрапляє на жовті елементи інтер'єру «озолочує» їх. Темні стіни та барна стійка виконані з природного каменю, або ж імітують його. В інтер'єрі розташований широкий бар-лунж, стійка для суші з білого дерева, дві великі та дві маленькі стійки, вільний обідній простір та окремі їдальні. Відсутність природного світла надає таємничості закладу. Незважаючи на те, що інтер'єр має прості форми, що характерні для японського стилю, все ж не вистачає етнічних елементів чи декору [5].

Рис. 1.1 Інтер'єр ресторану «Atelier Morimoto XEX»

Ресторан «Iyomata» в Кіото (рис. 1.2) має більш виражені нотки етносу Японії. В інтер'єрі використано природний матеріал – дерево (стеля, меблі, декор). Меблі мають просту форму, не займають багато місця, тобто у приміщенні доволі просторо. Кольорова гама складається з світлих відтінків, а урізноманітнює її декор на стінах, вікна, які притаманні японському стилю та орнамент на стельових перегородках [6].

Рис. 1.2 Інтер'єр ресторану «Iyomata»

Для грузинського старовинного інтер'єру характерним є використання натуральних матеріалів, текстильні елементи з національними кольорами, неординарні світильники. Дерево та камінь надають інтер'єру затишку та атмосфери Грузії. Використання килимів та орнаментів підкреслює народну фантазію [7].

Грузинський ресторан «Georgian House» (рис. 1.3), що знаходиться в Тбілісі є непоганим прикладом висвітлення етнічного стилю. В інтер'єрі використані дощата підлога та цегляні колони. На стелі зроблена імітація старовини (ніби відпадає штукатурка і видніють дошки). Освітлення переважає штучне. В декорі використані дерев'яні меблі, килими з національним орнаментом, та вирізьблений орнамент на кам'яній стійці. Таке просторове вирішення показує характер Грузії [8].

Рис. 1.3 Інтер'єр ресторану «Georgian House»

В інтер'єрі ресторану «Златар» (рис. 1.4), що знаходиться в м. Белград в Сербії використані сербські традиції. Колірна гама виконана у світлих спокійних тонах, окремі частини середовища локально освітлені. В дизайні використане дерево, вінтажні та сучасні елементи [9].

Рис. 1.4 Інтер'єр ресторану «Златар»

1.2. Аналіз дизайну інтер'єрів українських ресторанів в етностилі

Український етностиль дуже насичений. Він поєднує у собі традиції, культуру та побут нашого народу. У своїй природі етностиль зберіг екологічність, природність кольору та текстур, простоту. Український стиль можна вважати одним з найцікавіших етнічних напрямків дизайну.

Ресторан «Сіль землі» (рис. 1.5), що знаходиться в Києві має інтер'єр, який виконано у сучасній інтерпретації українського етностилю. В оздобленні використані природні матеріали. Велика зала поділена на два простори за допомогою дизайну стелі: одна частина оббита деревом, що полаковане, а інша – складається з дерев'яних модулів, в які вбудовані світильники. Темні стіни оздоблені матеріалом, що нагадує камінь. Підлога оздоблена паркетною дошкою світлого кольору. Великі звисаючі люстри мають декор вогню, який надає відчуття, що він справжній. Меблі також імітують матеріал дерева, а також є крісла оббиті тканиною. В декорі використані макети голів бика, сухий очерет та вазони [10].

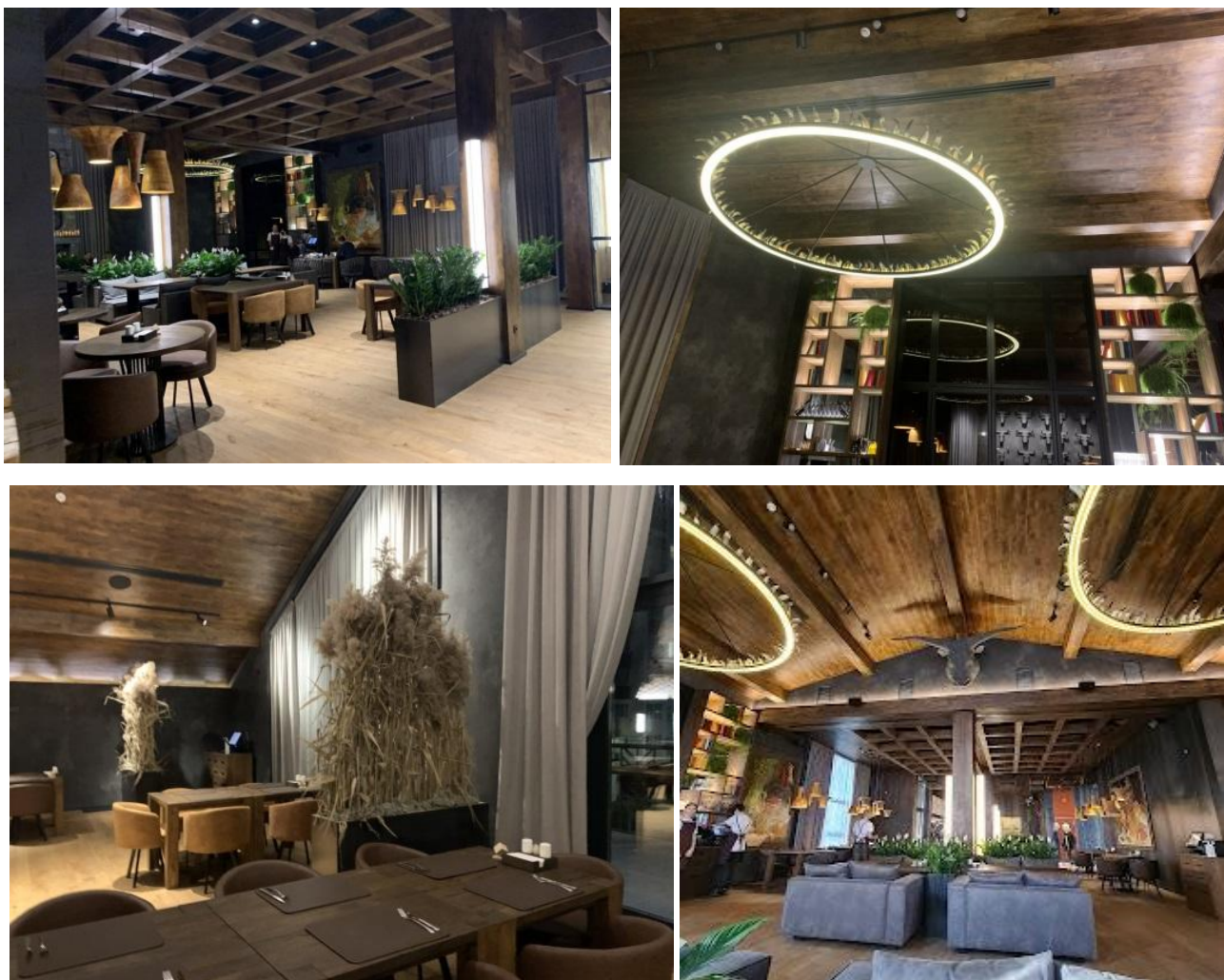

Рис. 1.5 Інтер'єр ресторану «Сіль землі»

Ресторан «Корчма» (рис. 1.6) в Запоріжжі прямо передає атмосферу старого українського села. Стіни та пофарбовані в білий колір, так як і в українській мазанці. Підлога вкрита дерев'яними дошками. Посеред зали розташований макет хатини, паркан з лози, пічка, навіть є віз, стовбур дерева, ворота та дрова. Меблями слугують довгі столи з лавами, що встелені скатертинами та тканими килимами в українських народних кольорах та з народним орнаментом. В декорі присутні глечики та засушені овочі. Інтер'єр закладу повністю передає атмосферу української культури [11].

Рис. 1.6 Інтер'єр ресторану «Корчма»

В Києві на вулиці Лаврській, 22 є ресторан «Царське село» (рис. 1.7), він вважається одним з перших закладів, що виконаний в етнічному стилі. Інтер'єр передає атмосферу українського села у XVIII столітті. Тут використані справжні предмети старовини. Заклад розділений на зони: «Світлицю», «Млин», «Горище», «Монашній келих». В оздобленні використані природні матеріали, такі як сіно, лоза, дерево. В декорі присутня скульптура вола, який характеризує українську тварину, макет курей, скатертини з українським орнаментом [12].

Рис. 1.7 Інтер'єр ресторану «Царське село»

Ресторан «SHO» (рис. 1.8) знаходиться у центрі Києва. Ресторан має на меті максимально сконцентрувати в одному місці українські традиції в сучасній інтерпретації. Меблі виготовлені з натурального дерева, стеля та стіни оздоблені глиною, високі колони, в декорі використані засушені букети квітів, що створює атмосферу старовинної хатини. В одній із залів знаходиться піч [13].

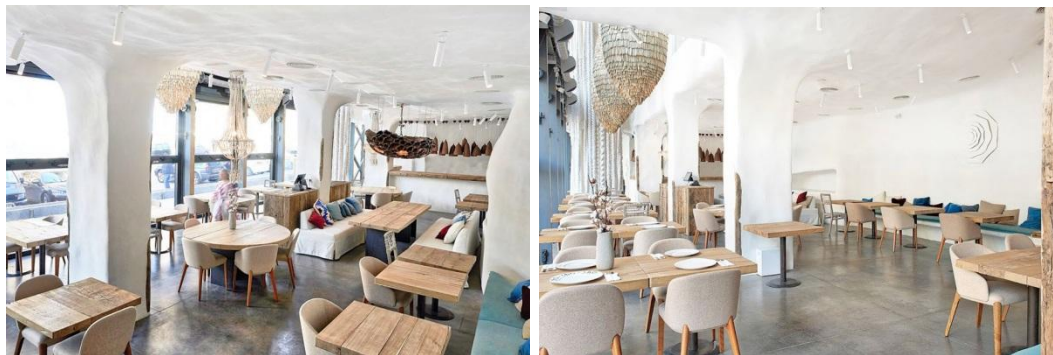

Рис. 1.8 Інтер'єр ресторану «SHO»

1.3. Різноманітність українських етномотивів, які використовуються в оздобленні інтер'єрів

На сьогоднішній час український дизайн перебуває саме на етапі свого становлення, тому важливо створити для нього міцний фундамент, який міг би розвивати та підтримувати українську культуру.

Етнодизайн є одним із засобів, що виражає культуру нації. На сьогоднішній день в Україні великою потребою постає самоідентифікація, тому з'являється необхідність використовувати традиційне мистецтво як засіб, що об'єднує суспільство. Відтак українські етномотиви використовують в дизайнерській сфері і слугують творцем культури [14, ст. 13 – 14].

Проблема етнічної стилістики все більш стає популярною в дизайні середовища. Зараз, коли проектні розробки змінюються, з'являються нові ідеї, виникає перспектива розвивати вже існуючий етностиль. Звертаючись до досвіду українських дизайнерів, які осмислюють питання етнічності з філософської позиції можна прийти до висновку, що етнічний стиль – це

сучасний та узвичаєний напрям. Наприклад, архітектор, кераміст та предметний дизайнер Сергій Махно при поєднанні та симбіозу кількох культур показав нове застосування еkleктики в етнодизайні, продемонструвавши ідею інтерпретації українського народного стилю у сучасному баченні [15, ст. 82 – 83].

Тема етносу є актуальною у формуванні сучасного інтер'єрного простору. Актуальність цього напрямку обґрунтовується тим, що у дизайні середовища тривалий час використовувались тільки сучасні матеріали та форми, відштовхуючи традиційні здобутки.

Занурившись в стародавній побут українців можна побачити, що люди завжди мали особисту незалежність: свою землю та оселю, де будували комфорт. Привітність, дружність та гостинність є тими цінностями та філософією української нації, що стали головними у творенні етностилю України.

Національна символіка України формувалася під впливом інших культур, але зберегла свою самобутність.

Архітектоніка інтер'єрів ресторанів в етностилі нагадує українську традиційну хату, простір облаштовується меблями, що мають традиційні форми, сволоки, декоративну різьбу; в декорі використовують текстильні елементи з традиційним розписом.

Найчастіше в дизайні сучасного інтер'єру використовують конструктивні та декоративні засоби, які взяті з певного українського регіону: Наддніпрянщина, Поділля, Гуцульщина, Бойківщина. Також, використання тільки умовних ознак етностилю може призвести до кічу [16, ст. 31].

Характерними ознаками українського етностилю в інтер'єрі є глина, строгі форми, максимально відкритий простір, рівні лінії, легкість та витонченість, вишивка, дерев'яні вироби, кераміка. Килими, що виготовлені вручну, рушники та серветки з традиційною вишивкою, орнамент – все це створює український народний простір.

Українська вишивка зі своїми орнаментами сягає корінням у глиб століть. Вишивка є традиційним способом для оздоблення тканини. Українські дизайнери модернізують мотиви українського орнаменту, змінюють традиційні кольори та техніку виконання.

Для українського народу вишивка є генетичним кодом, який формує нашу ідентичність.

В українському орнаменті використовуються геометричні, рослинні, зооморфні та антропоморфні мотиви. У геометричному орнаменті присутні ромби, овали, хрести, меандрові мотиви та хвилясті лінії, що несуть певний сенс [17, ст. 3]. У рослинному орнаменті зображені рослини, що є символами України, або ж уособленням традиційної свідомості нашої нації. До них належать калина, мак, волошка, виноград, «дерево життя», ромашка, дуб, мальви тощо [18, ст. 104 – 107]. У зооморфному орнаменті зображуються солярні та тотемічні тварини. Те саме стосується тваринних орнаментів, кожна тварина – це певний символ.

Орнамент на тканину можна наносити багатьма способами, серед них: вибійка (коли фарбу наносять на тканину дерев'яним штампом), сучасний друк, витинанка, аплікація. Використання українського орнаменту як елемента декору забезпечує гармонію та естетику інтер'єру ресторану. Орнамент можна використовувати як засіб зорових ілюзій, який дозволить змінити сприйняття об'єктів. Також використання орнаменту забезпечує естетичне сприйняття та створення художнього образу [19, ст. 3].

Колір також є важливою складовою українських етномотивів. Основними кольорами є білий, чорний, червоний, інколи використовують синій, зелений та коричневий. Колір виступає в якості засобу, що впливає на психологічне сприйняття інтер'єру. Також він є носієм етнічних ознак культури. Колір впливає на форму предмета та поверхні.

Історично склалося, що кожен регіон України має свої орнаментальні та кольорові особливості. На Полтавщині біле полотно оздоблюють білими нитками. Також використовують червоний, чорний та сірий кольори. Для

Харківської області та Південних регіонів характерним є вишивання орнаменту хрестиком та напівхрестиком грубими нитками, що справляє враження рельєфності. Донеччина вирізняється своєю теплою кольоровою гамою. Яскраві орнаменти, кольори сонця, чорно-червоні мотиви вишиваються різними техніками на білому тлі. На Поліссі та Волині у вишивці використовують геометричний орнамент червоними нитками на білому чи сірому полотні. В Чернігівській області вишивають чорними, червоними та білими нитками. Дрібні стібки створюють враження вишивки бісером. Для Київської області характерний рослинний орнамент (калина, виноград, хміль, дуб), геометричність (роzetки, квадрати, ромби). Кольори використовують червоний та чорний. Подільський орнамент різноманітний та барвистий. Вишивка здійснюється технікою мережки одним кольором або двома – чорний поєднується з червоним, жовтим чи синім. Західні регіони теж багаті на різнобарвні візерунки та кольори. У вишивці використовують як геометричні, так і рослинні мотиви. Колір може використовуватись тільки один, або ж декілька.

Не слід забувати і про освітлення, воно забезпечує художньо-естетичний образ та комфорт в середовищі ресторану в етностилі.

Використання штукатурки з грубуватою фактурою, підлога з дерев'яних дошок чи керамічної плитки, дерев'яні перегородки, розпис стін відтворюють народний колорит України. Частіше за все етномотиви, такі як національна символіка, традиційний розпис зображують на текстильних виробах (килимах, шторах, подушках).

Якщо говорити про сучасний дизайн інтер'єру в етностилі, то в ньому може використовуватись такі природні матеріали: цегла, глина, дерево. Сумішшю глини та соломи оздоблюють стіни та стелі, також можна використовувати очерет. Підлога має бути з кривих дошок, як у старій українській хатині. Решітки-перегородки, що виготовляються з дерева (імітація лози), скла, каменю, цегли чи кераміки слугують елементом зонування приміщення. Вони можуть мати утилітарне і декоративне значення. Меблі теж

мають бути дерев'яними, при цьому поєднуючи антикварні речі та сучасність. В декорі використовують керамічний посуд, або ж сучасні предмети декору виготовлені з природних матеріалів, що надасть органічності приміщенню [20]. Килим виконаний вручну з українськими мотивами, скатертини, оббивка меблів чудово впишуться в етнічну картинку.

Звертаючись до етномотивів української культури дизайнери за допомогою художнього та філософського осмислення інтегрують народну спадщину в сучасному дизайні. Формування сучасного образу інтер'єрів ресторанів відбувається за рахунок використання та оновлення етнічної культури, при цьому використовуючи метод стилізації.

Декоративно-прикладне мистецтво є одним із тих засобів, що може відобразити етнічні мотиви в сучасному інтер'єрі ресторану. Предмети декоративно-прикладного мистецтва створюють настрій в інтер'єрі та надають йому художньо-естетичної виразності, відтворюють матеріальну, духовну та історичну культуру українського народу.

В оздобленні інтер'єрів ресторанів в етностилі найчастіше використовують такі види декоративно-прикладного мистецтва: обробка дерева та каменю, скло та метал, ткацтво, в'язання, плетіння, килимарство, ковальство, вишивку та розпис, різьбярство, меблі, посуд, одяг. Однак вибір та використання засобів декоративно-прикладного мистецтва залежить від композиційного та художньо-образного вирішення, також від мистецьких особливостей регіону України. Наприклад, для нашого народу характерним є використання різьблення, яким декорують певні деталі: карнизи, сволоки, одвірки, меблі. Також традиційним є гончарство, декоративний розпис на стінах та кераміці.

При створенні образу ресторану в етностилі використовують декоративні декоративні панно (вони можуть мати вигляд фото композиції, керамічні, можуть бути розписаними орнаментом на плитці). Декоративний розпис використовують на стінах, виробках з дерева, тканинах, керамічних виробках, склі та папері. Використання текстильних виробів (килимів,

скатертин, оббивки меблів, одягу) теж мають важливе значення для відображення етнічності в інтер'єрі ресторану.

Розпис — це традиційний український художній елемент, який використовується для прикраси різноманітних предметів та поверхонь, таких як стіни, меблі, текстиль, кераміка та багато іншого. Кожен регіон, кожна область має власний, пізнаваний декоративний вигляд. Серед інших, одним із найвідоміших стилів *made in Ukraine* є неповторний стиль петриківського розпису. Сьогодні цей вид декоративно-прикладного мистецтва віднесений до числа пам'яток нематеріальної спадщини України, він перетворився на впізнаваний бренд, який представляє нашу країну у світі.

Цікавим і широко використовуваним видом мистецтва на території України було гончарство. Це один з найдавніших видів народного мистецтва, який несе в собі безцінну інформацію про давній побут. В гончарство входило виготовлення з гончарної глини різноманітних предметів побуту, посуду, іграшок, кахлів тощо та опалення їх при високих температурах.

Глина довалі пластичний та м'який матеріал, коли з неї формується виріб, однак після обробки випалу в 900 градусів - стає твердою. У глини дуже широка палітра природних кольорів – починаючи від білого, кремового, переходячи до охри, червоного, коричневого та темно-сірого.

Гончарі давніх часів ліпили свої вироби вручну: вони обліплювали камінь або будь-яку дерев'яну форму невеличкими шматочками глиняної маси, не більше завтовшки з палець, чи обкручували стрічку глини за спіраллю, так виліплюючи та вдосконалюючи посудину. Такими методами іноді користуються і сучасні гончарі, прикладом того є студія *Machno design* які створюють свої світильники схожим способом. Така техніка витримала іспит часом і існує на рівні з роботами на гончарному колі, іноді такі елементи використовують у вигляді декору, який створює і нагадує епоху автентичної України.

В гончарному мистецтві як і в вишиванках і петриківському розписі в кожного майстра була своя стилістика посуду і візуренків на нах. Це все

розділялось по осередкам. Наприклад на території Поділля де гончарне мистецтво було розповсюджене в Гайсині, Барі, Бубнівці, Смотричі Летичеві тощо. Для бубнівської кераміки були характерні чіткі рослинні візерунки, також робились маленькі виліплені пташині фігурки, які розміщувались на покришках ринвок. Лзбанків тощо. Вироби майстрів Опішні відрізнялись своєю своєрідністю. Наприклад, один з місцевих майстрів, Федір Червінка, не тільки гравіював на вологій поверхні виробу, але й наліплював на неї рельєфні мотиви орнаментального характеру. Василь Поросний вводив в мереживо орнаменту з рослин різних фантазійних казкових птахів та звірів.

На Поділлі серед гончарів був відомий Андрій Гончар з села Бубнівки: він перший ввів у рідному селі виробництво червоного мальованого посуду. Гончарі села Бар Петро Лукашенко та Павло Самолович прикрашали миски фігурними композиціями, що розкривали цілі теми.

Однак з 70-80-х років гончарне ремесло на Україні потроху занепадає. Досвідчених гончарів залишається все менше. Школи прикладного мистецтва та гончарства зупиняються своєю діяльністю. Замість них все більше стали поширюватись напівмеханізовані цехи з виробництва кераміки, заводи, що виготовляли масову продукцію, яка імітувала народні вироби гончарів.

Використання в інтер'єрі сучасного ресторану етномотивів сприяє створенню нових неповторних образів, використовуючи при цьому мистецьку спадщину народу. І тому, простір таких закладів харчування, де використані осучаснені етнічні елементи має культурну цінність [21, ст. 167].

Висновки до першого розділу

У даному розділі були проаналізовані зарубіжні та вітчизняні інтер'єри ресторанів виконані в етностилі. З дослідженого можна прийти висновку, що фактично всі ресторани розкривають культурний етнос свого народу. Деякі з

них виконані в мінімалізмі, а деякі мають багато декоративних елементів, що може справляти враження несмаку.

Також були описані українські етнічні елементи, які можна використати в інтер'єрі сучасного ресторану. Серед них особливу роль відіграють природні матеріали та засоби українського декоративно-прикладного мистецтва.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІНТЕР'ЄРНОГО ПРОСТОРУ РЕСТОРАНУ З ВИКОРИСТАННЯМ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОГРАФІЧНИХ МОТИВІВ

2.1. Нормативні вимоги щодо створення інтер'єрного простору ресторану з використанням українських етнографічних мотивів

В наш час людину важко здивувати тільки смачними стравами та чудовим обслуговуванням. Зрозуміло, що такі громадські місця як ресторани відвідуються не тільки заради того, щоб поїсти, а більше для того, щоб зануритися в ту атмосферу, відчутти комфорт, розслабитися і отримати естетичне задоволення від неповторності і унікальної краси закладу. Тому, від того, наскільки правильно і гармонійно буде оформлено майбутній заклад, залежить, чи повернеться відвідувач знову.

Під час проектування інтер'єру ресторану справді важливо створити гармонію між зовнішнім виглядом і функціональністю. Для створення цікавого дизайну інтер'єру необхідно врахувати безліч чинників, приділити увагу найдрібнішим деталям, провести масштабну дослідницьку та пошукову роботу.

В першу чергу, дизайн приміщення повинен відповідати концепції закладу та специфіці асортименту меню. В ресторані української кухні кожен очікує побачити інтер'єр, який відображає весь український дух, культуру і побут.

Ресторан як підприємство харчування має складатися з таких основних приміщень: в яких виготовляється кулінарна продукція і приміщень, в яких обслуговуються відвідувачі [22, ст. 13]. Також обов'язково повинні бути допоміжні приміщення – це гардеробні та вбиральні.

Важливо, щоб даний тип закладу був розташований в громадських місцях, поблизу територій, де є доступ до міського транспорту, або ж активного руху населення, в житлових районах.

Бажано, щоб приміщення виробничого і складського використання розташовувались на північну сторону, а приміщення обідньої зали та персоналу

має бути спрямоване на південь. Якщо планування є іншим, то рекомендується використовувати пристрої, що захищають від сонячних променів.

В обідній залі площа на одне місце повинна бути не меншою за 1,8 м². Ця площа враховує в себе розташування меблів та проходи.

У залах ресторану рекомендується використовувати природне освітлення, одночасно, щоб вони були захищені від попадання прямого сонячного світла.

Підлогові конструкції у кожному приміщенні ресторану повинні бути захищеними від гризунів. Матеріали для оздоблення підлоги мають бути довговічними, нетоксичними, запобігати травматизму. Також перепади рівня підлоги протипоказані в усіх приміщеннях закладу.

Матеріали для оздоблення стін, стель та перегородок повинні бути екологічними, звукоізоляційними, вологостійкими. Вхід у вбиральню повинен бути з вестибюля. Туалети по можливості мають бути роздільними: окремо для чоловіків, окремо для жінок. До умивальників повинне бути під'єднане гаряче водопостачання.

Ресторан має бути обладнаним системою водопостачання, каналізацією, опаленням, вентиляцією, електроосвітленням, протипожежною системою, телефонною та Інтернет мережею, пристроями кондиціонування.

Композиція відіграє велику роль для створення продуманого та гармонійного інтер'єру ресторану в етностилі. Композиційні принципи та закономірності зазвичай мають непомітний вплив на глядача, але завдяки їм даний простір набуває логічності та досконалості. Архітектурна композиція формує нове бачення простору враховуючи потреби сучасного споживача. Вона допомагає закономірно та оптимально поєднувати простір і об'єми в єдину форму. Композиція поєднує всі елементи простору, що розміщуються у певному порядку. Це сприяє досягненню цілісності, виразності та гармонії інтер'єру закладу [23, ст. 31].

Виразність простору ресторану залежить від емоційного сприйняття, взаємозв'язку між розмірами приміщення та зовнішнім середовищем, зорової маси форми.

Організація внутрішнього простору ресторану повинна викликати емоції, які необхідні для трудової діяльності працівників та комфорту відвідувачів.

Форма виступає місцем, в якому відбуваються функціональні процеси, і при цьому композиція привертає увагу до головного.

Величина внутрішнього простору зіставляється з пропорціями людини, тобто людське тіло є мірилом масштабності. Розміри простору емоційно впливають на глядача, породжуючи відчуття комфорту, або ж, навпаки, викликають враження тісноти. Досліджуючи параметри простору через зорові відмінності у людини виникають певні асоціативні уявлення про нього: чи він завеликий, чи нормальний, або малий.

Також емоційне сприйняття простору залежить від складності чи ясності прочитання його параметрів та структури композиції. Саме контурні лінії просторових форм забезпечують це сприйняття. Наприклад, вертикальна лінія виражає зростання, горизонтальна відображає пасивність, а діагональні цю пасивність долають.

Естетичне сприйняття – це різноманітні враження, які несе за собою інтер'єр ресторану. Композиція інтер'єру складається з таких елементів:

- оболонки (підлога, стіни, стеля);
- предметного наповнення;
- декоративних засобів;
- кольору;
- світла.

Кожен з цих елементів є невідомою частиною, яка забезпечує художню форму ресторанного простору.

Інтер'єр ресторану з його складовими (меблями, обладнанням, освітленням) представляє собою поєднання форм, розмірів, текстур та кольорів. Ці елементи мають бути організовані так, щоб вони забезпечували функціональні та естетичні потреби, при цьому дотримуючись візуальної рівноваги між ними. Кожен з цих засобів має певну значимість в оформленні простору.

У композиції інтер'єру використовується симетричний та асиметричний баланс. Симетричний полягає в групуванні схожих за розміром, формою та розташуванням елементів в композиції з обох сторін однієї осі, яка слугує центром. Іноді така симетрія неумісна, а іноді її складно організувати у просторі. Симетричність надає офіційного характеру, відчуття спокою та рівноваги.

Симетрична композиція є чудовим способом створення візуального порядку. Але іноді її складно організувати у просторі, що пов'язано з масштабністю та функціональністю приміщення.

Симетрія може бути локальною – коли в просторі симетрична тільки якась частина, або ж радіально – коли навколо однієї точки – центру композиції симетрично розміщуються предмети однакових або схожих елементів. Дисиметрія – це коли частково порушуються симетричність.

В асиметричному балансі симетрична вісь відсутня, а композиція створюється за допомогою врівноваженості всіх елементів, що задають певний ритм. Враховуючи те, що в даній композиції присутні різні елементи, то потрібно застосовувати принцип важеля, тобто наскільки візуально кожен з цих елементів є значимішим за інші. Ті предмети, що привертають увагу найбільше (формою, кольором чи контрастністю) мають врівноважуватися менш значимими [24, ст. 36].

Сприйняття форми параметрів інтер'єру має деякі закономірності. Іноді те, що бачить глядач не завжди є дійсністю. Це так звана оптична ілюзія, яку створюють фізичні властивості всіх елементів простору. Споглядаючи на складну композицію людина намагається спростити її в більш просту та упорядковану систему. До прикладу, в симетричній композиції всі компоненти сприймаються єдиним цілим, а в асиметричній – окремими формами. Тобто симетрія ніби групує предмети.

Також інтер'єр має фронтальну та просторову композицію. Фронтальна побудована по вертикальним та горизонтальним координатам. Вона сприймається під час руху глядача. Просторова прочитується за вертикальною,

фронтальною та глибинними координатами. Вона є складною, оскільки вимагає дотримуватися закономірностей організації всіх елементів інтер'єру в єдину композиційну цілісність.

Композиція має свої властивості: об'ємно-просторову побудову, масштабність та пропорційність, рівновагу, статичність та динамічність, стильову, кольорову і тональну єдність.

Єдність та цілісність форм проявляються в гармонійності, а гармонія досягається за рахунок взаємозв'язку та співпорядкованості правил композиції, що забезпечує естетичну виразність.

Цілісність несе за собою певний зміст, що всі композиційні складові залежать один від одного і кожен елемент композиційно самоорганізований.

Важливо виділити головне і другорядне в композиції інтер'єру ресторану. Головний елемент буде розташовуватись в найвиднішому місці простору, який є композиційним центром. В ньому відображається вся ідея композиційного задуму.

Ще одним важливим засобом архітектурної композиції є рівновага. Вона передбачає збалансованість всіх елементів між собою. Наприклад, предмет, який має невелику площу темного кольору врівноважується предметом меншої площі світлого кольору.

Використання контрасту та нюансу є невід'ємною умовою для досягнення гармонії. Контраст – це протиставлення різних характеристик предметів. Він допомагає уникнути одноманітності. Нюанс забезпечує поступовий перехід між властивостями.

При облаштуванні середовища ресторану потрібно дотримуватися ергономічних вимог. Важливо, щоб інтер'єр ресторану виконаний в етнічному стилі був комфортним, зручним та чітко організованим [25, ст. 125 – 126].

Ергономіка простору включає в себе такі чинники:

- соціально-психологічні;
- антропометричні (відповідність форми та розмірів, структур, параметрів до людського тіла);

- психологічні;
- фізіологічні (коли в середовищі враховуються функціональні можливості людини);
- гігієнічні (тут враховується мікроклімат, світловий клімат, шумоізоляція) [26, ст. 98 – 99].

Обідня зала – це головне приміщення в ресторані. Тому, аби створити комфортні умови для відвідувачів необхідно правильно розташувати обладнання та меблі. Розташування меблів залежить від планування закладу, його розмірів та місткості.

При проєктуванні дизайну ресторану треба враховувати певні стандарти: в приміщенні місткість не має перевищувати 250 осіб, оскільки при збільшенні діапазону шуму створюється дискомфорт;

зонування приміщення має забезпечувати вільний простір так, щоб він відповідав функціональним потребам персоналу та відвідувачів;

меблі та обладнання мають відповідати ергономічним вимогам та бути функціональними;

матеріали для оздоблення мають бути екологічними.

Існує два основних варіанти для розміщення меблів – це геометричний та вільний. В першому прийомі проходи можуть мати різне планування (вздовж стін, в лінію чи по діагоналі). Проходи поділяються на основні, другорядні та додаткові.

Меблі та правильно підібране освітлення забезпечують комфорт для персоналу та відвідувачів. Властивості цих предметів мають велике значення для створення гарного інтер'єру. Меблі для ресторану поділяються за своїм призначенням: для прийому їжі та сидіння (столи, стільці, кресла та дивани) та для зберігання різних кухонних та столових предметів.

До ергономічних засобів, що покращують інтер'єр ресторану відносяться матеріали, якими приміщення буде оздоблено (вони мають бути безпечними, нешкідливими та функціональними), вибір колірної палітри (адже колір допомагає правильно сприйняти оточення та впливати на емоційний стан

людини), освітлення (в ресторані воно має бути природнім та штучним) [27, ст. 81 – 82].

Окрім комфорту, інтер'єр ресторану має забезпечувати і свою естетичність, за яку несе відповідальність декоративність. Сучасний український етностиль забезпечує естетичну привабливість закладу з використанням інтерактивних рішень, створює комфорт та відчуття безпеки.

В інтер'єрі ресторану важливо створити гармонію між естетичністю та функціональністю. Ексклюзивний етнічний дизайн включає в себе багато елементів, але саме певні деталі відвідувачі запам'ятовують найбільше. Нариклад, такими елементами можуть бути матеріали, меблі, декор, освітлення, або колір, що слугує акцентами. Також, в ролі декору можуть виступати люстра незвичайної форми, ваза, перегородки, твори мистецтва. Всі елементи, що використовуються в інтер'єрі мають комбінуватися в один ансамбль і підкреслювати індивідуальність та унікальність закладу.

Функціональний комфорт забезпечує зручність у використанні приміщень ресторану. Екологічний – забезпечує оптимальні кліматичні умови для людей у закладі, включаючи температуру, вологість, природне освітлення та чистоту повітря [28, ст. 132 – 133].

Дизайн ресторанів в етностилі такий же різноманітний, як і кількість різних національних страв. Незважаючи на те, що мода на тренди оформлення ресторанів періодично змінюється, одне залишається незмінним: інтер'єр повинен викликати масу приємних емоцій, щоб з'являлось бажання знову сюди повернутися.

2.2. Оздоблювальні матеріали, меблі та декор в інтер'єрі ресторану в етностилі

Для українського етностилю характерним є використання лише природних екологічних матеріалів. Найчастіше такими матеріалами є дерево, глина, деякі види каменю та бетон. В цьому стилі використовуються атрибути,

які підкреслюють українську історію та культуру, створюють затишок та особливу енергетику. Недоречним є використання пластикових предметів, ламінату, мармуру та натяжних підвісних стель.

Використання дерева в оздобленні стелі є найоптимальнішим варіантом. Дерево має здатність зберігати тепло, надавати атмосферу затишку. Воно розсіює світло та створює ефект затіненості, який є характерним для етностилю. Дерево є чудовим матеріалом для поглинання звуків. У приміщенні ресторану шумоізоляція важлива для комфортного перебування в ньому.

З дерева можна створювати цікаві вирішення для оздоблення стелі. Деякі композиційні задуми можуть надавати приміщенню строгості та стриманості, а інші можуть зробити заклад теплим та затишним.

Якщо нанести на дерево тонуюче покриття або прозорий лак – це підкреслить цікавість матеріалу. За допомогою кольору можна змінити фактуру дерева, ця обробка підвищить його довговічність та захищатиме від вологи та паразитів.

Слід пам'ятати, що дерево темних відтінків візуально може зменшувати простір. Тому таке використання підходить лише для світлого та просторого планування. При використанні дерева у світлих тонах немає обмежень. Цікавими є ефекти при комбінуванні кількох сортів дерева, коли композиція виконана в різних тонах.

Під такою стелею зручно ховати електричні дроти та вентиляційне обладнання, а також в дерево легко вмонтовуються прилади освітлення.

При оздобленні стелі використовуються панелі з цінних та дешевих дерев'яних порід. Дешеві обклеюються шпоною і за естетичністю та експлуатаційними функціями не поступаються дорогим, плюс вони є економічними.

Використання дерева в оздобленні стелі має певні переваги:

- перед монтажем непотрібно використовувати штукатурку;
- не піддаються впливу вологого прибирання;
- вони екологічні, довговічні, естетичні та сучасні [29].

При декоруванні стін деревом можна використовувати багато варіантів.

Раніше вагонкою оздоблювали вантажні вагони, а зараз вона слугує цікавим рішенням для її використання в інтер'єрі. Вагонка вважається престижним та розкішним матеріалом. При надлишку вологи вагонка поглинає її, а за нестачі – віддає. Також цей матеріал має приємний легкий аромат і може запобігати неприємним запахам. Це створює здоровий мікроклімат в приміщенні [30].

Обрізна дошка чудово може передати старовинність українського етносу. Вона представляє собою цілісне полотно колоди, яке оброблене по краю. Цю дошку можна komponувати по діагоналі у вигляді «ялинки», вроздріб, фарбувати та морити.

Масивна дошка має різний вигляд, в залежності від того, як нарізаний стовбур дерева та чим воно оброблене. Матеріал добре забезпечує тепло- та звукоізоляцію, може служити більше 50-ти років, є дуже міцним та гіпоалергенним, але потребує уваги та догляду.

Глина є тим природним матеріалом, яким оздоблювали свої хати наші предки. Тому вона, як ніщо інше може передати атмосферу українського побуту.

Оздоблення приміщення глиною все частіше використовується в сучасному етностилі. Окрім того, що глина є природним матеріалом, вона чудово поглинає зайву вологу. Цей матеріал є дешевим, простим в облицюванні та еластичним [31].

З глини виготовляються різноманітні предмети декору. Для ресторану таким декором може слугувати керамічний посуд (однотонний чи ж розписаний українським орнаментом), глиняні горщики для квітів, вази та скульптури [32, ст. 12].

Останнім часом бетон став матеріалом, який надає сучасності українському етностилю. Його можна використовувати як для оздоблення підлоги та стін, так і в елементах декору. Бетон має певні переваги: він є

міцним та довговічним матеріалом, сучасний, універсальний, не потребує додаткової обробки.

Проте, бетон не завжди може створити відчуття затишку. Він є холодним матеріалом, тому його краще поєднувати з деревом. Також бетон складний в монтажі, оскільки він є важким. Бетон не забезпечує хорошу шумоізоляцію.

Цікавим є використання декоративних елементів з бетону. Наприклад, у етнічному інтер'єрі в ролі декору можна використати горщики для квітів зроблені з бетону. Вони будуть міцними та матимуть сучасний вигляд. Цікавою прикрасою можуть слугувати бетонні статуетки, що нададуть унікальності закладу. З бетону можуть бути і меблі (столи, стільці). Використання бетонових розеток та вимикачів стало трендом у сучасному дизайні. Оскільки бетон міцний матеріал, то він витримує великі навантаження. Також цей матеріал не піддається впливу бруду, тому чудово підходить для інтер'єру ресторану, де завжди потрібна гігієна.

З бетону виготовляють і світильники з люстрами. Предмети освітлення мають цікавий дизайн та є довговічними. Оскільки бетон не схильний до горіння та корозії, то він є безпечним. Світильники та люстри можуть мати різні форми та розміри. Вони можуть слугувати акцентом, який привертає увагу та підкреслює етнічну атмосферу ресторану [33].

Керамогранітом можна оздоблювати підлогу та стелі. Цей матеріал є зносостійким, міцним, який не поглинає воду. Плитка чудово передає фактуру каменя, тому може підкреслити етнічність інтер'єру [34].

Саме розташування меблів задає композицію простору. Меблі повинні задавати композиційну єдність, яка досягається використанням однакових матеріалів, поєднанням кольорів та фактур.

Розташування меблів визначається характером зонування приміщення. Важливо правильно співвідносити параметри всіх об'ємних площин між собою. Кожна зона приміщення композиційно за допомогою облаштування меблями передає певні функціональні процеси.

При розташуванні меблів треба враховувати людську психологію. Мається на увазі які враження отримає людина під час перебування в закладі, коли вона повністю може оцінити композицію даного простору; а також, як сприйматиметься інтер'єр під час руху в певній зоні [35, ст. 36 – 37].

Меблі в якості складника давньоукраїнської культури ввібрали в себе частину минулого нашого народу [36, ст. 204].

Для оснащення залу в ресторані використовуються такі меблі: столи та стільці, м'які меблі, барна стійка, при необхідності шафи та комоди [37].

Потрібно зазначити, що саме сучасний етностиль в інтер'єрі є мінімалістичним [38, ст. 144]. Раніше меблі виготовлялися лише з міцного дерева, наприклад дуба і мали прості форми. Також вони могли оздоблюватися різьбою. Мінімалізм можна помітити спираючись на використання сучасних меблів з природних матеріалів, які виготовляються з дерева, глини та металу.

Українська дизайнерка Марта Серветник створює м'які меблі. Для їх виготовлення вона використовує гуцульські килими з вовняного полотна. В орнаменті присутні квіткові та геометричні мотиви (рис. 2.1). Крісла мають неординарний та яскравий вигляд [39].

Рис. 2.1 «М'які меблі в етностилі Марти Серветник»

Українська художниця та дизайнерка інтер'єрів Ольга Найда описує український дизайн як щось глибоке. Адже кожен митець не робить свою роботу поверхньо, кожен прагне закласти у свій виріб якусь історію чи частину української культури.

Вікторія Якуша – український архітектор та засновниця студій «Yakusha» та «Faina», створює унікальні меблі та предмети декору [40]. Речі виконані у стилі живого мінімалізму. Техніка виконання є авторською, що нагадує

валькування, як колись обмазували стіни хатин-мазанок. Особливу увагу привертають світильники. Їхня незвичайна форма нагадує соняхи (рис. 2.2).

Також Вікторія створила цілу колекцію ваз, в творенні якої лежить ціла трагедія. Це трагедія про бандуристів, про те, як знищували наш народ. Бандуристи приїхали до Харкова у святковому традиційному вбранні, щоб виступити. Після свого свого виступу бандуристів просто було вбито. Тому Вікторія Якуша поклала цю історію в основу своїх робіт – ваз-бандур (рис. 2.3).

Рис. 2.2 «Дизайнерські речі від Вікторії Якуша»

Рис. 2.3 «Вазы-бандури від Вікторії Якуша»

Ще одним сучасним українським дизайнером та архітектором є Сергій Махно. У своїй діяльності етностилю він використовує такі природні матеріали: очерет, глина, дерево, керамічна плитка [41]. Світильники та скульптури Сергія Махна дуже гарні, сучасні та чудово підійдуть для створення етнічного інтер'єру ресторану (рис. 2.4). Митець також створює унікальну керамічну плитку.

Рис. 2.4 «Вироби Сергія Махна»

Український бренд «Gushka» виробляють килими з натуральної вовни баранів Карпатів. Килими виглядають сучасними та стильними, мають різні орнаменти та поєднання кольорів (рис. 2.5).

Рис. 2.5 «Килими бренду «Gushka»

Все ж таки основними елементами, які передають український етностиль в інтер'єрі є декор. Вишивка зображена на текстильних виробках, різноманітні орнаменти, якими можуть бути розписані стіни, керамічні вироби, засушені польові квіти – все це створює потрібну атмосферу та задає настрій [42].

Сучасний український текстиль стає дедалі різноманітнішим та зазнає багато позитивних змін [43]. Для ресторану характерним є використання скатертин, серветок, занавісок для вікон, іноді килимів. Текстильні елементи мають бути зроблені з натуральної тканини. Для українського етностилю характерним є використання льону, бавовни, коноплі. Найкраще підійде лляна тканина, вона має велику міцність та не розтягується; чудово вбирає вологу та віддає її, легко переться, гіпоалергенна, стійка до появи бактерій; має цікаву текстуру, а тому дизайн скатертини з цього матеріалу буде неперевершеним [44].

Декоративний розпис віддзеркалює український етнос. Стінопис виконує художню, естетичну та обрядову функції. Використання петриківського розпису в сучасних етнічних інтер'єрах стає дедалі актуальнішим [45, ст. 232]. Квітковий орнамент можна зобразити в певній зоні, яка слугуватиме акцентом і найбільше привертатиме до себе увагу. Також малюнок можна нанести по контуру вікон та дверних проходів – це додасть інтер'єру декоративності.

2.3. Значення світла та кольору в інтер'єрі ресторану в етностилі

Освітлення є важливим складником для архітектурного середовища. Вона буває природне та штучне. Світло може задавати потрібний настрій, впливати на емоції людини, викликати якісь асоціації.

Пріоритетним вважається використання природного світла. Воно допомагає розкрити композиційний задум, підкреслити форму, колір та текстуру предметів, що допоможе висвітлити їхню сутність. Вікна, що виступають в ролі провідника природного світла допомагають розкрити масштабність інтер'єру [46, ст. 64].

Штучне облаштовують коли недостатньо природнього, або ж за допомогою освітленості потрібно виділити певний елемент в композиції інтер'єру. Також штучне освітлення виступає в якості предмету декору.

Світлодизайн в інтер'єрі сучасного етноресторану забезпечує такі функції:

світло створює правильну температуру кольору, його інтенсивність та рівномірність;

- організовує простір;
- допомагає розставляти акценти;
- створює ілюзію збільшення або зменшення приміщення;
- привертає увагу;
- впливає на емоційний стан персоналу та відвідувачів;
- допомагає зонувати простір;
- виступає в якості декору, який підкреслює стиль інтер'єру [47].

Сучасні освітлювальні прилади забезпечують різну варіацію спрямування світлового потоку: точкове, площинне, периметральне та лінійне.

Загальне освітлення виражається природною інсоляцією та електричними джерелами світла, воно візуально збільшує розміри приміщення. Локальне (точкове) освітлення слугує для привернення уваги до певних об'єктів. Декоративне – доповнює інтер'єр.

За інтенсивністю світло поділяється на:

- розсіяне (м'яке) – рівномірно освітлює всі поверхні предмета;
- спрямоване (дає на об'єкті добре виражену світлотінь, іноді відблиски та освітлює тільки ті частини поверхні, що повернені до джерела світла);
- відбите (коли світловий потік падає на стіни та стелю і відбивається від них потрапляючи на поверхні предметів);
- комбіноване.

Колір світла поділяється на теплий, холодний та нейтральний. В дизайні ресторану не варто віддавати перевагу лише якомусь конкретному спектру, і не можна використовувати одночасно теплі та холодні потоки світла.

В залах ресторану рекомендується використовувати загальне освітлення з розсіяним ефектом. Занадто яскравість викликає відчуття дискомфорту, а занадто приглушене не дозволяє працівникам нормально виконувати свою роботу, а відвідувачі можуть погано орієнтуватись в приміщенні [48].

Для ресторану важливим є використання кількох видів освітлювальних приладів. Освітлювальні прилади поділяються на підстелені, настінні, настільні, розміщені на підлозі та умонтовані в обладнання.

Функція кольору в інтер'єрі полягає не тільки для естетичності закладу, а й для того, щоб у споживача виникли певні образи та асоціації. Утилітарна функція кольору полягає в якості вказівника, орієнтира, який сприяє підвищенню працездатності, забезпечує психофізичну, емоційно-естетичну та інформаційну функції.

Колір має безпосередній вплив на підсвідомість людини. Сприйняття кольору в контексті українського етносу відображається на його символічності. Українські народні кольори являють собою систему знаків, в яких закодовується певна інформація.

Використання певних кольорів в етнокulturі пов'язане з особливостями мислення народу та його історією.

Становлення культури кольору бере початок ще з первісних часів нашого народу. Саме тоді відбулося зародження та розвиток української міфології, в якій відобразилися особливості людського буття. Тоді колір вважався засобом світосприйняття.

З точки зору культурології колір читається як слово, знак, символ або сигнал. Він може сприйматися як щось суб'єктивне, індивідуальне або загальне. В українській культурі символізм кольору вважається цінністю естетичного ідеалу.

Колір тісно пов'язаний з середовищем та його предметним наповненням. Колір може виділити одну форму і одночасно послабити ефект інших. Поєднання різних кольорів візуально може змінювати величини предметів. Наприклад, холодні кольори зменшують форми, а теплі – збільшують.

Кольори поділяються на холодні, що передають стан спокою та теплі, що виражають активність.

В інтер'єрі ресторану важливо досягти колірної гармонії. Для цього потрібно дотримуватися деяких правил:

- оскільки інтер'єр ресторану має український етностиль, то колірне рішення повинно відповідати даній стилістиці. Для українського етностилію характерним є використання таких кольорів: білий, коричневий, гірчичний, жовтий, помаранчевий, чорний, червоний, зелений та синій [49, ст. 77];

- поєднання кольорів між собою та з фоновим кольором має гармоніювати та сприяти легкому сприйняттю інтер'єру;

- в етностилі доречним є використання мінімальної кількості кольорів.

Існує шість типів кольорової гармонії: однотонова, аналогова, комплементарна, подвійна комплементарна, аналогова, тріадна.

В кольоровому оформленні інтер'єру можна використовувати контрастність (коли застосовуються протилежні один одному кольори), це називатиметься динамічна гармонія. Використання подібності (коли обираються кольори, які схожі між собою) забезпечує м'яку гармонію.

Динамічна гармонія будується за таким принципом:

- перш ніж обрати колірне сполучення потрібно проаналізувати півтоновий варіант. Це допоможе знайти співвідношення між темними та світлими площинами та вирішити, де потрібно використовувати контраст, а де він буде відволікати увагу;

- динамізм можна досягти за допомогою насичених кольорів. Фон (стіни) можна зробити приглушеними відтінками, а об'єкти переднього плану (меблі та декор) насиченими кольорами;

- не потрібно використовувати забагато кольору.

М'яка гармонія створюється за такими правилами:

- фон та предмети переднього плану повинні мати максимально наближену яскравість, а градації мають бути м'якими та малопомітними;
- за допомогою кольору потрібно визначити, що є домінуючим в композиції інтер'єру. У м'якій гармонії треба використовувати приглушені кольори;
- контрастом створити акценти в композиції.

На кожній поверхні один і той самий колір виглядатиме по-різному. Всі елементи інтер'єру мають різну фактуру, різне покриття, і тому кольори матимуть різні характери [50, ст. 210].

Колір впливає на психологію людини. Він може активізувати фізіологічні процеси, або ж пригнічувати їх. Кожна людина сприймає кольори по-своєму і кожен колір викликає певні асоціації та має якесь значення.

В українському етносі дуже цінується білий колір. Він асоціюється з хатиною-мазанкою – національним житлом українців. Білий – це колір Божества, колір істини, захисту, чистоти та непорочності. В інтер'єрі він є нейтральним та викликає відчуття чистоти та гармонії, заряджає енергією.

Червоний виражає любов та журбу нашого народу, пролиту кров.

Він заряджає енергією, силою та джерелом енергії. В інтер'єрі цей колір краще використовувати в якості акцентів. Білий та сірий є нейтральними, тому при поєднанні з ними червоних елементів інтер'єр набуде елегантного та стильного вигляду.

Жовтий та синій вважаються священними кольорами. Жовтий символізує сонячний культ, багатство, а синій – небо. Жовтий надає оптимізму, дарує світло та радість. Так само як і червоний, жовтий потрібно використовувати для певних елементів в інтер'єрі, наприклад в декорі. Синій або ж блакитний задає спокій та гармонію. Поєднуючи теплий жовтий та холодний синій можна досягнути рівноваги в емоційному сприйнятті дизайну приміщення.

Зелений асоціюється з весною, відродженням та багатством природи.

Він вважається збалансованим кольором. В інтер'єрі зелений добре виглядатиме в якості елементів декору: килими, інші текстильні вироби, посуд, вази, глечики для квітів.

Чорний колір символізує сум, горе та відвагу. В давні часи вважалося, що саме чорний є кольором еліти та сили, напевно тому його так люблять використовувати в сучасному дизайні.

Чорний може надавати приміщенню елегантності, суворості та шикарності. Він може візуально зменшити простір, або надати йому глибини. Чорний чудово слугуватиме акцентом в декорі, особливо в меблях, що підкреслить інші предмети інтер'єру. Також цей колір використовують для контраста з іншими кольорами, наприклад білим, сірим або червоним – таке поєднання особливо підкреслить етнічний стиль України.

Помаранчевий – колір єднання та тепла, життя та світла, колір перемоги [51, ст. 56 - 59].

Він створює енергію затишку та надає бадьорості. Його також краще використовувати в елементах декору, наприклад в керамічних виробах, або текстилі.

Тож, колір є лексичним спектром, який доносить інформацію у візуальний спосіб, від простого його відчуття до різноманітних філософських понять. Колір є символом української культури та її світобаченням, який передає почуття та виражає ідеї.

Висновки до другого розділу

В другому розділі були визначені нормативні вимоги щодо створення та облаштування інтер'єру сучасного ресторану в етностилі.

Були вказані композиційні та стильові особливості закладу. Дослідженні оздоблювальні матеріали та елементи декору, які характерні для використання дизайну в українському етностилі – це природні матеріали: глина, метал, камінь, бетон та дерево.

Було розглянуто діяльність сучасних вітчизняних митців та їх значення для українського дизайну інтер'єрів.

Також було визначено роль світла в інтер'єрі ресторану, його види та особливості. Колір описано в якості елемента, який передає характер українського колориту та його емоційне значення в сприйнятті інтер'єру закладу.

РОЗДІЛ III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО РЕСТОРАНУ З ВИКОРИСТАННЯМ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОМОТИВІВ

3.1. Розробка концепції та дизайну інтер'єру ресторану в етностилі

Вже давно ні для кого не є секретом, що популярність ресторану серед відвідувачів, чи будь якого іншого закладу харчування сильно залежить від вдало підбраного образу та дизайну інтер'єру.

Образ приміщення в дизайні включає в себе створення концепції та візуалізацію простору, яка передає атмосферу, яку потрібно створити в інтер'єрі. Будь-який інтер'єр передбачає старанне обдумування і розробку його дизайну. Тому найголовнішим та визначальним аспектом у його створенні є ідея. Вона завжди стоїть на чолі і саме від неї залежать всі наступні дії та думки дизайнера. Тобто дати визначення концепції інтер'єру можна лише одним словом – ідея. Якщо хоч трохи відступити від основної концепції, то створити цілісний гармонійний, естетичний інтер'єр кафе, ресторану, офісу або будь-який інший громадський чи домашній простір буде дуже складно. Важливо підібрати образ, який відповідатиме потребам та вимогам замовника та відобразатиме його стиль та смак.

Так як образ ресторану створювався саме з нотками українського етностилю, було взято за мету зробити акцент на тому, щоб створити приміщення максимально затишним, світлим, теплим і приємним з відображенням культурної спадщини України.

Ідеєю ж і концепцією закладу є об'єднання сучасних планувальних, композиційних рішень, оздоблювальних матеріалів та використання різних технологій та технік з автентичним настроєм України.

Для розробки проекту сучасного ресторану в українському етностилі було взято приміщення, яке знаходиться у столиці України, м. Києві за адресою:

вулиця Предславинська, №57 у комерційній двадцятиповерховій будівлі на першому поверсі.

Приміщення знаходиться досить близько до центру і в людному місці, тому цей заклад може стати досить популярним серед місцевих жителів та гостей міста. Загальна площа приміщення до проектування складає 132,51 м², висота стелі 4м. Для аналізу було переглянуто розташування і навколишнє середовище та розроблено обмірний план приміщення першого поверху до перепланування та ситуаційний план місцевості. (див. додатки)

Будівля має досить складну форму в плані та великий різновид матеріалів, які використовувались під час будівництва: Зовнішні стіни зроблені з цегли, внутрішні перегородки також з цегли та газоблоку, перекриття зроблено з бетонних плит, тип прокрівлі – плоске покриття з металевого листа.

Навколо будівлі є своя територія та благоустрій. (Рис.3.1).

Рис. 3.1. «Ситуаційний план, благоустрій»

Конструктивні елементи ресторану – зовнішні стіни 300-500мм, перегородки 120-200мм, колони з бетону та два великі панорамні вікна.

3.2. Об'ємно-планувальне рішення ресторану в етностилі

Грамотно спроектований ресторан має виконувати певний просторовий функціонал, але якщо це не вдалось зробити, то проєкт можна вважати невдалим і не життєздатним, навіть якщо ресторан виглядає цікаво і привертає до себе увагу.

Сучасні ресторани мають керуватись принципом, за яким кухня, персонал у закладі і відвідувач, мають між собою гармоніювати і не заважати одне одному. У ресторані «Їстетика» ці всі аспекти враховувались, тому під час розробки планувального рішення, було приділено багато уваги кожній зоні, а особливо транзитній, де буде достатньо ширини проходу, як для офіціанта, так і для відвідувача ресторану.

Приміщення ресторану в етностилі сучасного типу було поділено на декілька функціональних зон: тамбур, вхідна частина (стійка прийому і обробки замовлень, каса, місце приготування кавових напоїв), транзитні коридори, місця прийому їжі для малих та великих компаній, кухня, сантехнічне приміщення та кабінет керуючого рестораном (Рис.3.2).

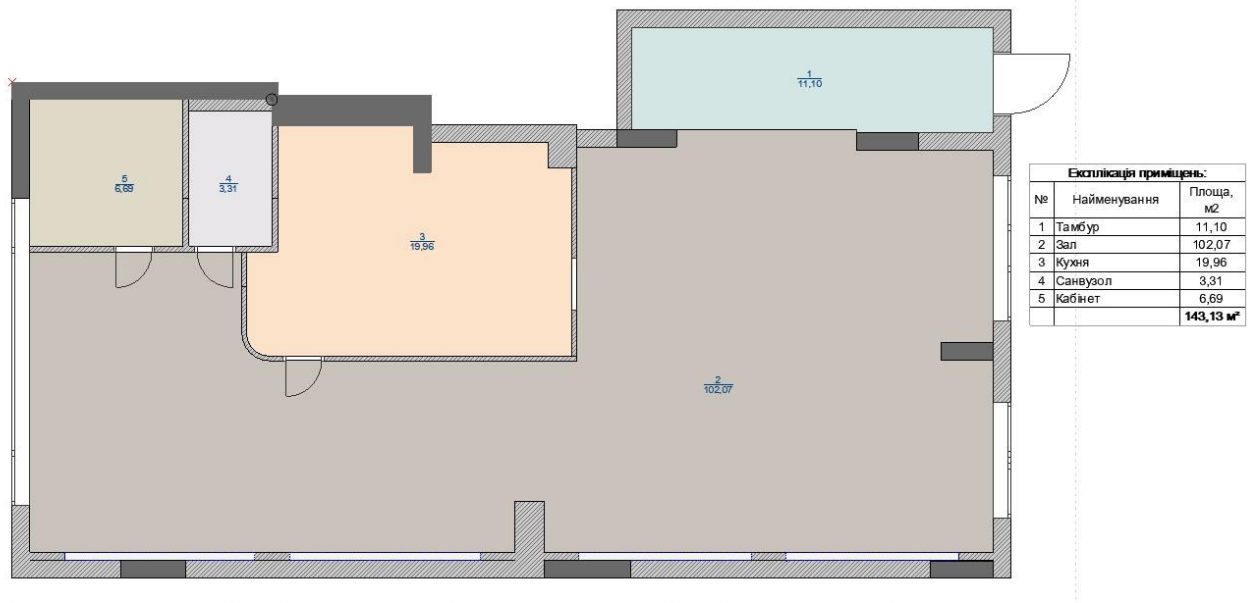

Рис. 3.2. «Схема зонування приміщення»

Наступний етап – це робота над ескізуванням планувальних рішень ресторану «Істетика» де було розроблено декілька варіантів планування, проаналізувавши які було вирішено вибрати той, який був максимально наближений до вимог замовника та був найбільш функціональним. (Планування показані в додатках)

Для проектування ресторанів, визначають декілька варіантів організації простору: Відкритий, закритий та комбінований.

Під час проектування ресторанів в етностилі, дизайнери повинні враховувати багато деталей робочого процесу. Наприклад такі як: Специфіка приготування кожної страви, кількість потенційних відвідувачів, кількість обслуговуючого персоналу та багато іншого.

Універсальний відкритий стиль зазвичай найбільш комфортний та практичний. Він розширює простір приміщення, добре впливає на освітлення інтер'єру, заощаджує деякі витрати на ремонт, такі як: системи кондиціонування повітря, комунальні послуги та інші комунікації. Це полегшує проектування для дизайнера чи архітектора та реалізацію для будівельника. В такому рішенні перевагою також є те, що можна використати модульні сидальні місця, завдяки чому можна додавати нові, або ж переміщати їх в іншу зону, що

також сприяє полегшенню в прибиранні. Але такі рішення можуть підійти не всім ресторанам, тому організацію простору потрібно влаштувати відштовхуючись від потреб замовника та технічних можливостей.

Закритий ж простір є найменш практичним для закладів громадського харчування, адже забирає великий відсоток площі, потребує великих витрат на ремонт. Такий тип планування найчастіше використовують банки, державні установи та інші.

Для проєктування ресторану в етностилі «Їстетика» було обрано комбінований стиль приміщення. Цей стиль об'єднав в собі усі переваги з вище перелічених планувальних рішень. Він не буде перенавантажувати приміщення зайвими стінами та приміщеннями, але й не буде порушувати норми, затверджені держстандартами України.

Зони загального користування зроблено відкритого типу - це стосується (тамбурів, стійки прийому замовлень та коридору)

Зону кухні розділено перегородкою зі скляних блоків (Рис.3.3)

Рис.3.3 «Блок зі скла»

Що дозволило променям світла з залу проникати на кухню і давати трохи природнього освітлення, до того ж це не приглушувало закритими стінами простір залу, та не займало багато місця.

Кабінет і санвузол розділено звичайними перегородками з гіпсокартону та посиленого каркасу, так як необхідно було приховати в стінах сантехнічні комунікації та вмонтувати і закріпити деякі меблі.

Нарощення стін на товщину в 150 мм довелось зробити і вздовж всієї стіни, де мав розташовуватись диван. Стіни нарощувались лише на ширину в 600мм і до стелі, так як між ними формувались ніші для фіто модулів.

Фіто модулі складались з сухої трави та колосків, які мають своє декоративне значення і є одним із важливих образних символів в українському етносі та її культурі. Колоски в українському етнічному стилі мають значення, що виходить далі за життєвий цикл рослини та становлять символ багатьох аспектів української культури. Вони є важливим символом достатку, плодючості та здоров'я. Українська література, мистецтво та пісні часто використовують образ колосків для відображення краси та сили природи, а також як символ національної єдності та патріотизму. Крім того, колоски використовуються у вишиванках, рушниках та інших виробах художнього ремесла як символ традиційної української культури.. Таким чином, колоски в українському етнічному стилі представляють значну культурну цінність та глибокий зв'язок з історією та традиціями України. Для посилення ефекту весь фітобокс по периметру підсвічується LED стрічкою теплого кольору і закривається скляною панелькою, яка створює ефект блиску і захищає від ушкоджень рослини. (Рис. 3.4).

Рис. 3.4 «Фітомодуль»

Такий декоративний елемент може стати головною ізюминкою ресторану, адже в Києві не існує ресторану в українському стилі з такою фіто композицією, яка може стати гарним фоном для фотографій сучасних блогерів, чи туристів цільовою аудиторією які і мають бути відвідувачі цього закладу, для популяризації української етніки в країні і всьому світі.

Результатом етапу розробки планування є: обмірний план, план зонування, план демонтажу та монтажу перегородок, план розміщення меблів.

Важливою складовою кожного дизайну ресторанів, є зонування простору та його меблювання. Під час розробки схеми розташування меблів розглядалось багато варіантів розташування та типи посадочних місць у головному залі та в інших приміщеннях.

Меблі займають найбільшу частину простору ресторану, і грають велику роль у створенні дизайну. Меблі та їх розташування мають бути цікавим

красивим за своєю композицією, ергономічними, практичними та зносостійкими.

Створюючи дизайн приміщення, було важливо, щоб вони відповідали загальній стилістиці та дизайну самого закладу. Розташовуватись вони мали так, щоб простір використовувався максимально ефективно, але й щоб не заважав руху інших відвідувачів та забезпечував достатньо простору для комфортного там перебування. Все мало бути функціонально. Меблі розташовані таким чином, щоб забезпечували зручний доступ до столів та інших елементів ресторану.

Для максимальної комплектації посадочними місцями, було використано різні варіанти, такі як: довгі модульні дивани уздовж стін, які здатні розмістити велику кількість людей, м'які табурети з протилежної сторони стола, дизайнерські крісла та стільці. Було враховано і те, що диван не мав бути занадто глибоким, щоб не зменшувати ширину проходу між обідніми зонами. Адже що дорожчий ресторан – то більшими повинні бути проходи між меблями.

Розробляючи план меблів було поставлене завдання: розділити місця для великої компанії; для кількох людей; а також – для однієї людини.

Такі місця розділені візуально елементами освітлення, столами різних форм розмірів, і різними стільцями:

Місце для однієї — двох людей, над обідньою зоною відрізняється керамічним світильником «MEDUSA» бежевого кольору та столиком невеликого діаметру (700мм) з цементу і епоксидної смоли, за яким можна випити чашечку кави, чи з'їсти гарячі пампушки.

Місце для середньої компанії над столом має декоративну композицію з колосків та різних трав, які підсвічуються неоновими світлодіодними стрічками з середини, столи мають більший діаметр (1200мм) та відрізняються формою, яка нагадує гриб. Це місце переважно знаходиться в кутових зонах приміщення біля панорамних вікон.

Місце для великої компанії має окрему зону, в якій знаходиться великий кам'яний стіл (3300x1300мм), також дві декоративні композиції з рослин і вісім стільців Gropius CS1 від Катерини Соколової.

Деякі меблі в закладі універсальні. Частини дивану складаються з модульних частин, які можна переміщати і стільці з столами також є рухомими і не закріплені до підлоги. Це сприяє гнучкості закладу, що дозволяє переставляти їх в потрібні місця для організації крупних заходів та банкетів. Це важливий аспект у формуванні простору, який одночасно впливає на економічну складову, адже це дає можливість заробити закладу більше.

Ресторани, як правило, відвідують в обідній або вечірній час, так як в основному люди приходять, щоб цікаво провести вечір, відпочити або ж на ділові зустрічі. Відповідно, гармонійний та естетичний інтер'єр і буде першим враженням. Тому важливо було створити м'який і ненав'язливий дизайн, який задовольнить як консервативних людей шанобливого віку, так і креативну молодь або прагматичний бізнес-клас.

Для м'якості інтер'єру меблі та її елементи мають переважно закруглену форму з плавними поворотами, а столи мають круглу форму, навіть великий кам'яний стіл для великих компанії зроблено без гострих кутів, так як це більш імпонує концепції української етніки і робить інтер'єр більш безпечним.

Важливо зазначити також те, що деякі меблі та елементи освітлення використані саме українських дизайнерських компаній.

Наприклад стільці «Стілець Gropius CS1» (Рис.3.5.) за кам'яним обіднім столом – це робота українського дизайнера Катерини Соколової. Стільці з колекції меблів NOOM присвячена 100-річчю заснування Баухауської школи у Німеччині. Ідеї функціоналізму та лаконічності, поєднання ремесла та мистецтва, будівель та предметів, утворених композицією простих геометричних фігур, як і раніше, актуальні. Меблі NOOM – данина поваги великим мислителям, які сформуvalи модерністські принципи та втілили їх у життя. Дизайнер зібрав форму цього крісла з циліндрів, що гарно імпонувало інтер'єру ресторану «Істетика».

М'якість меблів і теплота простору доповнювалась сучасним текстилем молочного кольору, - «Букле».

Букле – це рельєфна пухка тканина з невеликими вузликами на лицьовій стороні. Особливо затребувана тканина букле з натуральних вовняних ниток для пошиття елегантних теплих пальто, чи сорочок. Таку схожу тканину також використовували наші предки для пошиття одягу – переважно вишиванок.

У тканині грубуватого плетіння з фантазійної пряжі створюється ефект каракулевого хутра. Такий матеріал - загальноновизнана ознака високого статусу і бездоганного смаку.

Цей текстиль було використано майже на всіх м'яких меблях (дивани, табурети, стільці, крісла) для підтримання одного кольорового тону.

Світильники MEDUSA (Рис. 3.6.) також від українського бренду «Makhno Product».

Це унікальний виріб з кераміки, який має цікавий дизайн. Світильник асоціюється з природою завдяки своєму внутрішньому цвітінню.

Лампа розквітає зсередини, випромінюючи тепле і м'яке світло, яке наповнює зал відчуттям спокою і умиротворення.

Ці світильники були використані в головній залі та в санвузлі.

Вони розміщуються над круглими столами вздовж всього проходу, над кавовою стійкою, біля умивальника в санвузлі і слугують акцентним елементом декору та основним джерелом штучного освітлення ресторану «Істетика»

Кожен світильник може вмикатися і вимикатися окремо, цим самим створюючи локальну зону освітлення, коли відвідувачів досить мало. Це може заощадити витрати на комунальні послуги та створити атмосферу приватності за столиком.

Світильники MEDUSA використовувались різних типів, які відрізняють як за формою так і за кольором. Цим самим хотілось урізноманітнити інтер'єр і зробити його більш цікавим.

Рис. 3.5. «Стілець Gropius CS1» Рис. 3.6. «Світильник MEDUSA»

В вхідній частині ресторану, одразу перед дверима, розміщено композицію з торшерів SONIAH (Рис. 3.6.) української компанії FAINA, засновницею якої є Вікторія Якуша. Вона займається створенням автентичних колекцій меблів, освітлення та декору. FAINA виходить з коріння в культурну спадщину країни та представляє сучасний український дизайн.

Рис. 3.6. «Торешр SONIAH»

Торшер має вигляд соняшника, квітка якої є символом урожайної української землі, Сонця, праці й достатку, сили і добробуту. Він чи не найсильніший серед усіх польових квітів. До того ж торшер виготовлений з живих матеріалів, такий як: суміш целюлози, глини, дерев'яної стружки та біополімерного покриття.

Меблювання кабінету і сантехнічного приміщення розроблялось максимально простим, але функціональним. Приміщене наповнене переважно вбудованими меблями, такими, як шафа з комбінованими полицями, що являє з себе цільну дерев'яну конструкцію, де можна зберігати верхній одяг, робочу форму, книги та інші речі співробітників, робочий стіл з комп'ютером та підвісні полиці з LED під світлою.

В санвузлі було запроектовано раковину з вапняку вздовж всієї стіни.

Вапняк- це міцний і довговічний природний камінь, який використовують ще з давніх часів, через велику кількість родовищ; його видобувають практично в кожній країні. Спочатку білий камінь використовувався для будівництва палаців, храмів і житлових будинків, але з часом його почали активно використовувати в обробці приміщень.

В Україні такий спосіб був досить популярним і наші предки часто перетирали стіни білим вапном щіткою розміщуючи його з водою.

Вапняк буває різних кольорів:

- з сірим відтінком;
- білий;
- з жовтими краплями;
- бежевий;
- світло рожевий.

В цьому проекті використано саме бежевий відтінок вапняку, так як він гармоніює з відтінком стін та загальною атмосферою ресторану.

Але згодом цей мінеральний камінь може змінити свій колір на більш світлий чи темний, залежить від вологості повітря в приміщенні.

В кінці санвузла було розміщено інсталяцію «geberit» з підвісним унітазом, щез через що довелося наростити стіну товщиною в 200мм, щоб обшити інсталяцію гіпсокартонним коробом та звукоізолювати її від неприємних шумів. Над інсталяцією змонтовано меблеву шафу з розпашними дверима, де були проховані деякі сантехнічні комунікації, також де дозволило мати вільний доступ до системи у разі поломки і також там можна зберігати різну побутову хімію (Туалетний папір, мило, зволожувачі тощо).

3.3. Оздоблювальні матеріали та декоративні елементи в інтер'єрі ресторану

Для оздоблення даного закладу громадського харчування було обрано велику кількість різноманітних матеріалів. Всі ці матеріали мали практичні, зносостійкі, антибактеріальні та візуально естетичні ознаки і характеристики.

Для відтворення концепції закладу було підібрано декілька варіантів напольного покриття, такі як: наливна пілога, дерев'яний настил з мореного дуба, викладка каменю, та використання крупноформатного кольорового керамограніту з ефектом *terraazzo*.

Проаналізувавши всі характеристики цих покриттів фінальним варіантом було вирішено обрати останній з них.

Крупноформатний керамограніт з ефектом *terrazzo* і червоними вкрапленнями ідеально вписується в сучасний інтер'єр української етніки, адже має масу позитивних візуальних та практичних переваг.

Червоні, чорні, білі, та рожеві вкраплення керамограніту чудово гармоніюють з українськими вишиванками, розписами та іншими декоративними елементами та додає інтер'єру грайливого настрою. Він має гарні зносостійкі характеристики до миючих засобів, міцний, та легко і просто миється не залишаючи після себе різних дефектів.

Підлогове покриття у всьому ресторані використовується одного типу і викладається в один рівень.

Для оздоблювання стін, була використана декоративна штукатурка з домішками глини теплого бежевого кольору.

Глина є одним з найбільш характерних матеріалів для українського етно-стилю. Вона використовується для створення різноманітних ручних робіт, таких як гончарні вироби, теракотові вази, посуд, з неї будувалися будинки так звані «Хати-мазанки», де основне заповнення стін було з глини. Завдяки цьому матеріалу, в будинку завжди був свій мікроклімат і мінімальна вентиляція приміщень без обміну теплом з зовнішнім середовищем.

Поверхня стін не робилась ідеально рівною, а навпаки, щоб провиднювались горбинки та шерохватість, як в стареньких традиційних вапняних українських хатинках. Глиняні вироби були використані як елементи декору на полицях, стінах, передпокої, а також як функціональні предмети, наприклад, глиняні горщики для квітів торшер або вази для кухонного посуду. Тому це надало цьому приміщенню відчуття автентичності і традиційної атмосфери.

Таку ж фактуру намагались відтворити і на рамах вікон. Так як жодні сучасні панорамні вікна не підходили по стилістиці їх потрібно було інтегрувати під середовище ресторану. Для цього вікна виготовлялись під замовлення з особливими характеристиками. Для підбору вікон, була проведена велика дослідницька робота, під час якої була проаналізована велика кількість компаній, які презентували свої конструкторські.

-Для реалізації було обрана українська компанія «Вікна Нові», які пропонували якісні вікна з підходящими характеристиками:

Профіль з монтажною глибиною від 70 мм, так як він більш стійкий до деформації і має кращу теплоізоляцію

-Армуючий профіль, який має товщину 1,5-2,0 мм в залежності від розміру віконного отвору

-Можливість встановлення спеціальних підсилювачів, так як ширина вікна більша двох метрів – це надасть їм більшої міцності.

-Склопакет мав складатись зі скла товщиною від 6,0мм, і щоб вікно мало ефект теплоутримання з енергозберігаючим варіантом.

-В металопластиковій конструкції повинні бути передбачені системи відкривання в достатній кількості для необхідного догляду чи ремонту.

Щодо цементу, його також було використано у внутрішньому дизайні в стилі українського етносу. Завдяки цементу, інтер'єр став більш сучасним, суворим та практичним. З цього матеріалу у проєкті було запроєктовано декілька елементів, такі як: стійка обслуговування та різні види столів. Вони нагадують декоративні елементи українських фольклорних мотивів, додаючи киянську атмосферу та невимушеність до приміщення.

Наступним матеріалом, який зіграв важливу роль у створенні українського образу – є дерево.

У нашій культурі дерево вважається священним символом, що символізує життя, ріст і сили природи. Використання дерева в дизайні інтер'єру додає природної теплоти та органічності до простору.

В українському стилі, часто використовуються природні дерев'яні матеріали, такі як дуб, липа або сосна, для меблів, підлоги, стельових балків та інших елементів інтер'єру. Це додає автентичності та естетичної цінності до простору. Дерев'яні меблі в українському стилі можуть мати різноманітні вишукані різьблені зображення та орнаменти, що відображають українську культуру і народні мотиви. Крім меблів, дерев'яні деталі, такі як стельові балки чи панелі, можуть стати центральним елементом дизайну інтер'єру. Вони додають затишку та природності до простору, а також створюють почуття традиційності. Дерево також може використовуватися для декорування приміщень у вигляді гілок чи дерев'яних панелей з народними орнаментами, а також для створення стильного та природного обрамлення вікон.

Тому в даній розробці для оздоблення стелі були використані стельові балки світлого кольору, які виконували подвійну функцію. Завдяки цим балкам

стало можливо приховати всі вентиляційні системи, протипожежні датчики, системи кондиціонування та створити декоративну об'ємну композицію на стелі. Для її створення було використано дерево різних типів та товщини.

Для формування основи, та каркасу, використано натуральне дерево дуб Галіфакс з відтінком тютюну. Це найтемніший варіант який існує в серії декорів Дуб Галіфакс з характерними тріщинами та гілками. Цей колір дерева доволі часто використовується як комбінований колір для світло – сірих і бежевий тонів інтер'єрів.

Для основного навантажувального каркасу було використано балки товщиною в 300мм, вони з'єднувались з бетонними колонами приміщення, які розділяли його по зонам.

Для створення візерунку було використано балки і бруси цього ж дерева але товщиною 70x70мм. Коротший брус розміщувався під кутом в 45 градусів цим самим створюючи композицію руху.

Варіацій оздоблення дерев'яним каркасом розроблялось декілька.

Всі вони відрізнялись кольором дерева, композицією

Поєднувалось це все з обробленими плетеними гілками, які накладались на брус і закривали всю площу стелі в головному залі, санвузлі, кабінеті керуючого, тамбурі та над стійкою, цим самим закриваючи всі комунікації, які знаходяться на ними.

В оздобленні ресторану «Істетика» було використано різні декоративні елементи. Кожен з них несе свої символічні значення та посилює.

Одним з таких елементів став розпис у вигляді вишивки. В проекті він використовувався у двох видах та символічних значеннях.

Першим був геометричний розпис у головній залі, який знаходиться між фітобоксами і прикрашає фонову частину диванів. (Рис. 3.7.)

Рис. 3.7. «Розпис у головній залі»

В закладі з елементами українського етносу важко обійтись без вишиванок, орнаментів чи розписів, адже це дуже особисте, рідне і святе для кожного українця. Вишивка – це ж як символ, який зберігає своє коріння, ідентичність та розуміння себе. Це наша історія: міфологія, релігія, давнє мистецтво й душа нас та наших предків, яке передавалось з покінняв покоління. Та більше того, у цих орнаментах зашифровано наш генетичний код.

В Україні вишивати і створювати такі орнаменти вміли у всіх регіонах. Кожна область, інколи навіть село володіли своїми техніками і символами.

У проекті ресторану «Їстетика» було вибрано розпис з рослинно-геометризованим взором, який був характерним для Сумської області але полтавського типу, там полюбляли такі багатоколірні візерунки.

В головній залі, цей орнамент став доповненням до фото зони рослинних фітобоксів і впізнаваним декоративним елементом ресторану «Істетика».

У кабінеті керуючого рестораном на стіні також зображено розпис, але вже іншого типу і характеру.

Там зображено також рослинний розпис, але використана інша техніка.

Визначити яка саме на даний час було складно, адже нашим майстриням було відомо близько 250 видів вишивальних швів, які базуються на 20 техніках нажаль не всі збереглися до наших часів.

Аналізуючи зображення можна побачити, що вже не видно такої геометризації рослин і зображено зовсім інший вид квітів, а саме польових маків. (Рис. 3.8.)

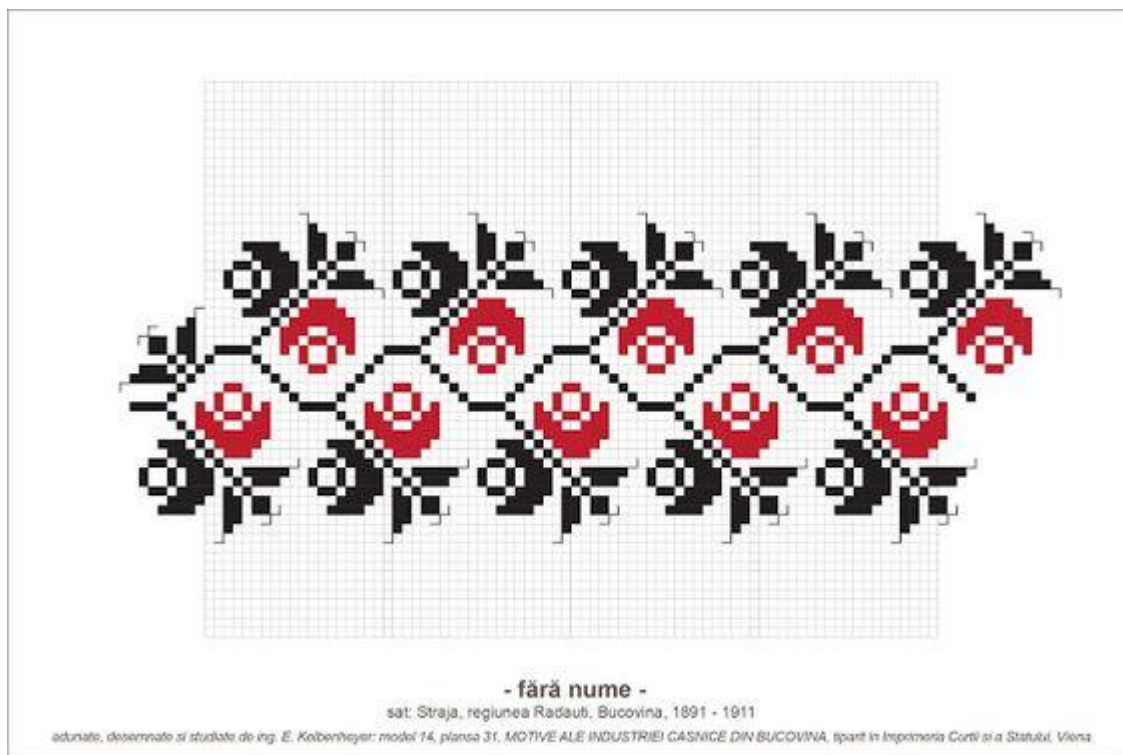

Рис. 3.8. «Зображення настінного розпису у кабінеті»

Як відомо, мак в українській міфології має дуже багато значень. Це як і соняшник символ Сонця, безкінечності буття і життєвої скороминучості, пишної краси, волі, гордості, оберегу від нечистої сили, крові та смерті.

Українці багато в чому опирались на міфологію і вірили в обереги, тому такий елемент завжди буде чудовою прикрасою, та надійною опорою віри в українському інетр'єрі.

3.4. Використання 3D друку для оздоблення інтер'єру сучасного ресторану

3D друк відомий ще з 80-х років минулого століття, однак свою популярність здобув доволі недавно. За часи свого існування ця технологія вийшла на новий рівень.

3D друк – це спосіб створення об'ємних виробів на базі цифрових моделей, які утворюються поступовими шарами. 3D принтер може друкувати різними видами матеріалів, в тому числі і глиною.

Цікавим є той факт, що саме в Україні започаткувався 3D друк глиною. Це сталося завдяки одеському стартапу Kwambio. Раніше ця компанія мала деякі труднощі, перш ніж вони досягли такого успіху в нанотехнологіях. Спочатку вони друкували на 3D принтері форму, потім використовуючи традиційний метод лиття випалювали предмети і наносили спеціальне захисне покриття. Таке виробництво, наприклад однієї чашки, могло затягнутися на десять днів. Потім компанія Kwambio почала допрацьовувати свої рішення. Це призвело до успіху. Вони почали друкувати вироби спеціальними порошками на основі глини. Під час друку на ці порошки розпилюється клей, який скріплює матеріал. В результаті після друку виріб не потребує якихось доробок, він вже є готовий.

Таким способом друку можна виготовляти фактично будь-які елементи декору, які мають різну складність: стільці, прикраси, посуд, статуетки, горщики (рис. 3.9).

Рис. 3.9. «Кераміка зроблена 3D друком»

Особливістю таких виробів є їх міцність. Навідміну від традиційних, вони є набагато легшими і якщо кинути їх на бетонну поверхню, то вироби всеодно не розіб'ються, оскільки мають пористість та еластичність матеріалу. Також 3D вироби витримують термоудар аж до 2000°C.

Декоративні елементи виготовлені на 3D принтері можуть мати різну форму та розмір. За допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка під'єднана до принтера можна створити унікальний дизайн стільця чи декоративного предмету. Наприклад, посуд чи горщики для квітів можуть мати унікальні переплети, що складаються з тонких джгутів, або цікавий 3D орнамент, який має опуклість та заглиблення. В свою чергу, стільці чи деякі інші предмети меблювання можна зробити незвичайної форми. Такі особливості дуже складно, або ж зовсім неможливо зробити традиційними методами ліпки.

Зараз компанія Kwambio розширила свій асортимент кольору, вони мають близько сотні керамічних порошоків, що дає змогу урізноманітнювати 3D виробництво.

3D виробництво кераміки можна і навіть потрібно використовувати в оздобленні інтер'єрів, особливо закладів громадського харчування, де постійно

відбувається потік людей. 3D друк – це новітній спосіб поєднати ідеї старовини з сучасністю, з сучасним баченням.

3.5. Економічне обґрунтування інтер'єрних рішень

	Назва	Кількість Площа м ²	Ціна за шт. грн	Загальна сума, грн
1.	Світильник Medusa By Makhno Product	11	15000	165000
2.	Пампасна трава	4	18000	72000
3.	Торшер SONIAH	3	25000	75000
4.	Табурет LAMAR	10	4000	40000
5.	Столик Marmelad	10	6000	60000
6.	Обідній круглий стіл (під замовлення)	2	13000	26000
7.	Стіл з камню	1	40000	40000
8.	Диван Studio	3	70000	210000
9	Керамограніт Terrazzo	135	1300м2	175000
10.	Крісло Labofa Mallow	1	27000	27000
11.	Бра Apparatus - Horsehair	2	9900	19800
12.	Унітаз підвісний Simas Vignoni	1	10000	10000
13.	Змішувач прихованого монтажу Kludi Bozz	1	5000	5000
14.	Дзеркало в санвузол	1	2000	2000
15.	Макраме	1	1500	1500

16.	Інсталяція geberit	1	10000	
				938300 грн

В таблиці зазначені ціни на основні елементи меблювання, освітлення, декору та сантехніки. Проаналізувавши таблицю та дослідивши ціновий ринок меблів, елементів освітлення, сантехніки та інших декоративних елементів, можна дійти висновку, що зазначені предмети знаходяться в середньому і вище ціновому діапазоні, що є нормою для оформлення закладу ресторанного рівня, особилво якщо враховуючи стилістику та посили, які намагався донести дизайнер. Адже враховуючи ситуацію в країні, та кількість українізованих закладів громадського харчування, можна дійти висновку, що потрібно створювати як можна більше закладів, які будуть відображати в собі історичний, духовний та культурний світогляд України. Тому такі затрати варті того і це потрібно більше популяризовувати.

Висновки до третього розділу

В третьому розділі описано особливості та етапи формування простору інтер'єру ресторану в етностилі. Визначено концепцію та образ приміщень за якими створювався дизайн. Зазначено етапи розробки об'ємно планувальних рішень та приципи формування організації простору ресторану, визначене комфортне розташування меблів, освітлення та декоратвних елементів.

Зазначено використання сучасного українського дизайну та його символи і вплив на свторення українського образу ресторану.

Розглянуто основні засоби та види оздоблювальбних матеріалів в закладі громадського харчування,їх пракчтине застосування та характеристики.

Визначено застосування сучасних технологій таких як 3D друк глиною в ресторані в етності та його історію створення та економічну складову використаних елементів освітлення, меблів, сантехнічного обладнання і

декоративних елементів де зазначено їх ціновий діапазон на сучасному ринку без врахування інфляції на 2023 рік.

ВИСНОВКИ

На етапі розробки дизайн проекту сучасного ресторану з елементами української етніки, було визначено стиль, концепцію, цікаві дизайнерські рішення, планування та різноманітний вибір оздоблювальних матеріалів і декорів у просторі. У розробці унікального дизайну приміщень ресторану «Їстетика» з елементами стилю, який відображав в собі українську етніку, було створено оригінальний єдиний образ ресторану за допомогою цікавих, стильних дизайнерських вирішень, матеріалів які відображають в собі історію та дух, сучасних технологій які використані у проекті та відображено суть створення самої ідеї, яка полягає в тому, щоб виділити ресторанный комплекс поміж інших закладів громадського харчування за рахунок свого індивідуального стильового рішення. Для загального, гармонійного та практичного використання матеріалів такого типу установ, було враховано їх характеристики та функціональні призначення. Було вирішено використати комбіновану кольорову гамму матеріалів, де поєднувались теплі бежеві кольори, які відображали теплоту та м'якість простору та яскраві акцентні кольори, які додавали інтр'єру грайловсті та життя.

У внутрішньому оздобленні ресторану було використано такі матеріали як: великоформатний керамограніт з ефектом terrazzo, матове та звичайне прозоре скло, ДСП та МДФ панелі, шпон, натуральне дерево (Дуб Галіфакс), декоративна штукатурка з домішками глини, вологостійка фарба, гіпсокартонні конструкції, бетон та камінь, різні варіації текстилю на м'яких та вбудованих меблях (букле, льон).

У проекті по освітленню робився основний акцент на великі панорамні вікна з двох цінців голоногу залу. Так як стилістика інтр'єру пов'язана з природою та її матеріалами було б цілком логічно освітлювати це все природнім світлом, до того ж заклад переважно працював з 9:00-18:00 до заходу Сонця, але у вечірній час для освітлення та створення теплої атмосфери можна ввімкнути підвісні керамічні світильники «MEDUSA» від українського

бренту Makhno product. Додатковим допоміжним та декоративним освітленням можуть послуговувати накладні регульовані споти взовж балок у всіх приміщеннях та лед профілі у фітобоксах.

Стримана кольорова гама інтер'єру розроблялася переважно в теплих бежевий тонах з акцентними матеріалами, такими як Дуб Галіфакс на стелі, великоформатний керамограніт з червоними і оранжевими вкрапленнями та декоративний розпис на стінах такого д кольору.

Під час хорошо природного освітлення інтер'єру, добре відображаються основні характеристики використаних кольорів, кожен має свій відтінок та насиченість основних кольорів не змінюється, що показує їх правильне співвідношення між собою. На період даного етапу розробки дизайн-проєкту

сучасного ресторану з нотками українського етностилю було вирішено низку різних за складністю питань, щодо розробки образу та концепції проєкту, вирішенню дизайну ресторану та його обладнання. Вирішення кольорової гама приміщень та їх освітлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мачача Т. Етностиль як основа дизайн-проектування нових виробів учнями профільної середньої технологічної освіти. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів Міжнародної наук.-прак. конф., 23 квіт. 2020 р. Київ : КНУТД, 2020. С. 311-314. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16172/1/APSD2020_V2_P311-314.pdf (дата звернення 10.06.2023).
2. Михайлова Р. Д., Плисюк Ю. О. Українські етнічні елементи в дизайні сучасного готельного інтер'єру: витоки та особливості. *Art and design*. 2019. № 4. С. 58 – 67. URL: <blob:https://xn--80affa3aj0al.xn--80asehdb/61cb9b3f-6c3e-4ecb-9b2c-5a54ecba68ec> (дата звернення 10.06.2023).
3. Мазуркевич Н. А. Напрями розвитку дизайну середовища освітлення у дизайні стоматологічного кабінету. *Дизайн – синергія мистецтва та науки*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 10-11 листопада 2021 р. Київ : НАКККіМ, 2021. С. 224.
4. Японський стиль: характерні риси в інтер'єрі : веб-сайт. URL: https://realestate.24tv.ua/yaponskiy-stil-harakterni-risi-interyeri-foto-ostanni-novini_n1425452 (дата звернення 15.06.2023).
5. Atelier Morimoto XEX : веб-сайт. URL: <https://ironchefmorimoto.com/Restaurant/atelier-morimoto-xex-tokyo/> (дата звернення 15.06.2023).
6. Iyomata : веб-сайт. URL: <https://secretland.info/uk/japan-restaurants/> (дата звернення 15.06.2023).
7. Ресторан в грузинському стилі : веб-сайт. URL: <https://art-ichok.com.ua/portfolio/public-interior/restoran-v-gruzinskom-stile> (дата звернення 15.06.2023).

8. Грузинський ресторан «Georgian House» : веб-сайт. URL: <https://madloba.info/tbilisi/georgian-restaurants/georgian-house/> (дата звернення 15.06.2023).
9. Etno restoran Zlatar : веб-сайт. URL: <https://www.facebook.com/p/Etno-restoran-Zlatar-100072093866875/> (дата звернення 15.06.2023).
10. Ресторан «Сіль Землі» : веб-сайт. URL: <https://top20.ua/kyiv/restorani-kafe-bari/restorani/sol-zemli-restoran.html> (дата звернення 22.06.2023).
11. Корчма : веб-сайт. URL: <https://ru.restaurantguru.com/Korchma-Zaporizhia> (дата звернення 22.06.2023).
12. Царське село : веб-сайт. URL: <https://discover.ua/locations/carskoe-selo> (дата звернення 22.06.2023).
13. Ресторан «ШО» : веб-сайт. URL: https://reston.ua/kyiv_catalog/restoran-sho (дата звернення 22.06.2023).
14. Сиваш І. О. Мистецтво етнодизайну в художній культурі України ХХ – початку ХХІ ст. : дис... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 / Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2019. 210 с. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2303/Syvash-disser.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 23.06.2023).
15. Руль О. В. Виразні можливості етностилістики в сучасному дизайні інтер'єру. *Гуманітарний вісник*. 2020. С. 107 URL: <http://surl.li/mfrav> (дата звернення 23.06.2023).
16. Крилатова О. Вектори розвитку етностилю в сучасному дизайні громадських інтер'єрів України. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2013. Вип. 24. С. 27-36.
17. Нікіщенко Ю. І. Символіка окремих геометричних орнаментів української вишивки : стаття. URL: <http://surl.li/mfrdz> (дата звернення 23.06.2023).
18. Ломовських С. В. Рослинна символіка в традиційних українських орнаментах. *Етнічна культура в глобалізованому світі* : зб. наук. праць 7-ої та 8-ої Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих

- вчених : присвяч. 5-річчю заснування НЕСТ. 2017. С. 212. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/19132/1/102-113.pdf> (дата звернення 23.06.2023).
19. Кузнецова І. О. Прийоми використання українського орнаменту в сучасному інтер'єрі. *Теорія та практика дизайну*. 2012. Вип. 1. С. 68 – 74.
20. Основні риси українського етностилю : веб-сайт. URL: <http://surl.li/asixs> (дата звернення 23.06.2023).
21. Громнюк А. І. Етнічні мотиви в архітектурі сучасних інтер'єрів підприємств харчування : дис. ... к. арх. : 18.00.01 / Львів. нац. універ «Львівська політехніка». Львів, 2016. 274 с.
22. ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства) : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Київ, 2010. 85 с.
23. Новосельчук Н. Є. Дизайн інтер'єру : навч. посіб. для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2020. 165 с.
24. Коренець Ю. М., Клевцов Є. Г. Дизайн об'єктів та інтер'єр приміщень закладів готельно-ресторанного бізнесу : навч. посіб. Кривий Ріг, 2020. 162 с.
25. Гнатюк Л. Р., Поліщук Я. І. Вплив ергономічних вимог на створення комфорту та зручності ресторанів, як закладів громадського харчування. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2014. Вип. 37. С. 125 – 131.
26. Сьомка С. В. Ергономіка та ергодизайн : підручник. Київ : НАКККіМ, 2017. 604 с.
27. Цимбал Н. Особливості дизайн-проектування інтер'єру залу ресторану. *Студентський науковий вісник Тернопільського*

національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.
2018. Вип. 43. С. 81 – 82.

28. Дьяченко Р. В. Вплив внутрішнього середовища ресторанного закладу на взаємодію комфорт-інтер'єр. *Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн. 3* : зб. наук. праць. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. С. 131 – 134. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15309/1/30.pdf> (дата звернення 27.10.2023).
29. Дерев'яні стелі – 25 прикладів інтер'єру. : веб-сайт. URL: <https://dom.ukr.bio/ua/articles/3949/> (дата звернення 27.10.2023).
30. Оздоблення дерев'яною вагонкою стін в будинку : веб-сайт. URL: <https://drevosvit.com.ua/uk/statti-ua/ozdoblennya-derevyanoyu-vagonkoju-stin-v-budinku/> (дата звернення 27.10.2023).
31. Штукатурка стін глиною - натуральна обробка : веб-сайт. URL: <http://stroytechnology.net/domachniy-pomichnuks/5398-chtykatyrka-stin-gliinoy.html> (дата звернення 27.10.2023).
32. Базильчук Л. В., Пічкур М. О. Основи художньої кераміки : навч.-метод. посіб. Умань : АЛІМІ, 2009. 84 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/655/1/KERAMIKA_posibn.pdf (дата звернення 28.10.2023).
33. Бетон в інтер'єрі. Як стильно оформити інтер'єр? : веб-сайт. URL: <https://electrica-shop.com.ua/ua/beton-v-interere-kak-stilno-oformit-interer> (дата звернення 27.10.2023).
34. Технічні характеристики керамограніту : веб-сайт. URL: <https://g-p.net.ua/tehnichni-xarakteristiki-keramogranitu.html> (дата звернення 27.10.2023).
35. Захарова С. О. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Дизайн внутрішнього простору будівель і комплексів» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»

- денної та заочної форми навчання. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2020. 59 с.
36. Сьомка С., Антонович Є. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання : підручник. Київ : НАКККіМ, 2018. 360 с.
37. Яке обладнання необхідне для кафе та ресторанів: повний список : веб-сайт. URL: <https://joinposter.com/ua/post/spysok-obladnannya-dlya-kafe-ta-restoraniv> (дата звернення 28.10.2023).
38. Костюк Д. Особливості застосування етностилу в дизайні інтер'єрів. *Політ. Сучасні проблеми науки. Розвиток інфраструктури авіаційного транспорту* : тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Київ : НАУ, 2023. С. 205.
39. Меблеві технології. *Журнал для виробників меблів*. 2014. № 03. С. 2 – 3.
40. Faina : веб-сайт. URL: <https://faina.design/pages/the-studio> (дата звернення 29.10.2023).
41. Дім українського архітектора Махна переміг на міжнародному конкурсі дизайну : веб-сайт. URL: https://texty.org.ua/fragments/99455/Dim_ukrajinskogo_arkhitekтора_Mahn_a_peremig_na_mizhnarodnomu-99455/ (дата звернення 29.10.2023).
42. Етнічний стиль в інтер'єрі : веб-сайт. URL: <https://ov2.com.ua/etnichnyy-styl-v-nteryeri/> (дата звернення 29.10.2023).
43. Луковська О. І. Експериментальний текстиль України у форматі виставкової діяльності. *Статті збірника «Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті»*. 2018. № 5. С. 34 – 37.
44. Льон – опис, характеристики та властивості матеріалу : веб-сайт. URL: <https://tk.ua/ua/articles/len-opisanie-karakteristiki-i-svoystva-materiala.html> (дата звернення 29.10.2023).

45. Чуднівєць А. Інтерпретація петриківського розпису в сучасному архітектурно-просторовому середовищі. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2017. Вип. 13. С. 232 – 244.
46. Маркович М. Й. Основи проектування інтер'єрів : навч. посіб. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. 75 с.
47. Світлодизайн. Як елемент залучення відвідувачів у ресторан : веб-сайт. URL: <https://his.ua/ua/article/svitlodizayn-yak-element-zaluchennya-vidviduvachiv-u-restoran> 2021-02-25 (дата звернення 30.10.2023).
48. Як підібрати освітлення для ресторану : веб-сайт. URL: <https://citylight.com.ua/uk/kak-podobrat-osveshhenie-dlya-restorana/> (дата звернення 30.10.2023).
49. Парчевська Д. В. Символіка кольорів декоративно-прикладного мистецтва України. *Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук* : II науково-практична конференція. Харків, 2020. С. 75 – 78.
50. Булгакова Т. В., Окончук А., Бутукова А. Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру ресторану // Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 22 квітня 2021 року. Київ : КНУТД, 2021. С. 209 – 211. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/18148/1/APSD2021_V2_P209-211.pdf (дата звернення 30.10.2023).
51. Семашко Т.Ф. Колоративи у найвній картині кольору українського етносу. *Мова і культура*. 2012. Вип. 15, т. 8. С. 54-60.

ДОДАТКИ